

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Forvaltningsplan for Måselvutløpet naturreservat

i Måselv & Senja kommuner

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF)

Rapport 2021: 1

Statens hus, 9815 Vadsø

Dato: 03.09.2021

<https://www.statsforvalteren.no>

Utgiver: Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeadji/ Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Tittel: Forvaltningsplan for Målselvtløpet naturreservat (høringsutkast)
Management plan for Målselvtløpet nature reserve

Forfattere: Christina Wegener (Ecofact Nord AS) og Liv Mølster (Statsforvalteren)

Planen er utarbeidet på grunnlag av en rapport fra Ecofact Nord AS (2015) utarbeidet av Christina Wegener, og kvalitetssikret av Gunn-Anne Sommersel. Saksbehandlere hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark har vært Liv G. Mølster i samarbeid med Jørn Karlsen, Heidi Marie Gabler og Cathrine Amundsen.

Oppsummering: Målselvtløpet naturreservat ble opprettet i 1995. Reservatet ligger hovedsakelig i Målselv kommune, men en liten del i nordvest tilhører Senja kommune. Naturreservatet dekker et areal på nær 13 km² hvorav ca. 1,8 km² er landareal. Formålet med vernet er å bevare et elveutløp med holmer og sandbanker under stadig forandring, strandenger og flommarkskog som er tilpasset dette naturmiljøet, og det rike fuglelivet med særlig vekt på den store konsentrasjonen av fiskeender i trekktidene. Naturreservatet fikk status som Ramsar-område i 2011.

Tema: I forvaltningsplanen tas opp tema som verneverdier, kunnskap, bruk, trusler mot verneverdier, bevaringsmål og overvåking, tiltak og retningslinjer for brukerinteresser. Herunder diskuteres utfordringer i forbindelse med ferdsel, opphold og rasting, friluftsliv, motorferdsel, vedhogst og uttak av sand.

Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammene av gjeldende verneforskrift, og åpner ikke for tiltak eller aktiviteter ut over disse. Planen innfører heller ikke strengere restriksjoner enn verneforskriften. Forvaltningsplanen revideres ca. hvert 10. år.

Emneord: Naturvern, bevaringsmål, naturreservat, fugl, våtmark, delta, flomskogsmark.

Forsidefoto:

- Evjebrodd og nordlandsglattkrans (VU) i Målselvtløpet naturreservat. *Foto: Geir Gaarder.*

- Flomskogsmark i Målselvtløpet naturreservat. *Foto: Christina Wegener, Ecofact Nord AS*

- Siland (*Mergus serrator*). *Foto: Karl-Otto Jacobsen*

- Målselvtløpet mot nordvest med Vassbruna. *Foto: Statsforvalteren.*

FORORD

Hvorfor forvaltningsplan?

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er forvaltningsmyndighet for Måselvutløpet naturreservat.

Opprettelsen av et naturvernområde er første skritt i arbeidet med å sikre verneverdier. Om en klarer å ta vare på verneverdiene på sikt, avhenger av hvordan områdene forvaltes. Til hjelp i forvaltningen av et verneområde lages det en forvaltningsplan.

En forvaltningsplan skal være et redskap og en praktisk "håndbok" for å opprettholde og fremme verneformålet. Planen skal samtidig sikre en enhetlig og forutsigbar forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging m.m. Planen er en konkret veileder for myndigheter, grunneiere, rettighetshavere og brukere, og sikre aktiv forvaltning på et faglig fundament.

Gjennom forvaltningsplanen foretas en samlet avveining av verneinteresser og brukerinteresser. Arbeidet med forvaltningsplanen åpner ikke for endring av verneforskriften eller grensdragninger.

Forvaltningsplanen skal inneholde beskrivelse av naturverdiene i området og en plan for videre overvåkning av verdiene. Planen skal ha klare mål for bevaring av naturverdiene og evt. mål for forvaltning og bruk. Forvaltningsplanen innebærer ikke nye restriksjoner, men skal ha retningslinjer og denne planen har også bestemmelser for praktisering av verneforskriftene. Den skal videre inneholde en samlet oversikt over aktuelle tiltak innenfor området som er nødvendige for å følge opp intensjonene med vernet.

Måselvutløpet naturreservat er et Ramsar-område, og alle slike områder skal ha en forvaltningsplan. Området er lett tilgjengelig, og verneverdiene og bruksinteressene (som friluftsliv) aktualiserer behovet for en forvaltningsplan for området.

I verneforskriften for Måselvutløpet naturreservat er det to steder vist til at nærmere bestemmelser gis i forvaltningsplan. Dette gjelder 1) hogst av ved til eget bruk og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse (Kap. V.5) og 2) gjennomføring av skjøtselstiltak (Kap. VII). Dette er derfor særlig viktige punkter i forvaltningsplanen, som vil være juridisk bindende for disse tiltakene.

Prosess fram til godkjent forvaltningsplan

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har som forvaltningsmyndighet ansvar for å utarbeide forvaltningsplan for verneområdet. Imidlertid er det flere som involveres i planprosessen for å få en god forvaltningsplan for området.

Til hjelp i arbeidet med å utarbeide og skrive planen engasjerte den gangen Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) Ecofact Nord AS. Fylkesmannen/ Statsforvalteren har hatt et overordnet ansvar for forvaltningsplanarbeidet inkludert melding om oppstart, møter, oppnevning av referansegruppe og høring, mens Ecofact Nord AS v/ Christina Wegener var med som sekretær og faglig rådgiver i første del av planprosessen, og hadde ansvar for å skrive det første utkastet til forvaltningsplanen. Fylkesmannen/Statsforvalteren har så gått gjennom dette og gjort justeringer og endringer.

Sametinget mener at det ikke er behov for å gjennomføre konsultasjoner i forbindelse med utarbeidelse av denne planen, og at det ikke er nødvendighet å etablere et arbeidsutvalg etter retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder.

Varsel om oppstart av planarbeidet ble meldt i desember 2014. Her ble kommunene, grunneierne, rettighetshavere og aktuelle brukergrupper gitt melding om at planarbeidet startet opp.

For å sikre lokal medvirkning inviterte Fylkesmannen/ Statsforvalteren aktuelle brukergrupper til deltakelse i en rådgivende referansegruppe for planarbeidet. Følgende referansegruppe er etablert: Frank Nygård (Målselv historielag), Jann-Oskar Granheim (NOF avd. Troms), Asle Lifjell (Målselv kommune), Atle Andreassen (Midt-Troms friluftsråd), Bent Aspmo/Georg Hegstad (Målselv Beitelag), Viggo Hansen (Fagerfjell beitelag), Olav Grundnes (Grunneiere i øst), Børge Kristoffersen (Grunneiere i vest), Trond Jarle Lunde (Nedre Målselv Elveeierlag), Stig Magne Hagen (Bygdelaget Samhold, Målsnes), Jan Eide (Bygdelaget Samhold, Målsnes), Arild Endal (Midt-Troms Museum), Arild Braathen (Bygdelaget Samhold), Kenneth Angell (Karlstad oppvekstsenter). På møtene deltok i tillegg Christina Wegener (Ecofact Nord) og Liv Mølster (Fylkesmannen).

Oppstartsmøtet for forvaltningsplanarbeidet ble holdt på Karlstad skole i Målselv 15.januar 2015. Høringsutkastet er bl.a. basert på innkomne innspill og på rapport utarbeidet av Ecofact Nord AS (Ecofact 2015). Dette inkluderer opplysninger fra referansegruppen i møter av 12.mars og 29.april 2015, samt innspill til underkapittelet om brukshistorie fra Vidkunn Haugli, Målselv historielag. Fylkesmannen gjenopptok arbeidet med forvaltningsplanen høsten 2019 og ferdigstilte arbeidet i 2020.

Målselvtløpet naturreservat har status som Ramsar-område og forvaltningsplanen skal derfor vedtas av Miljødirektoratet. Høringsutkastet er forelagt referansegruppa og sendes Miljødirektoratet til faglig gjennomgang før Statsforvalteren sender det på høring. Etter høringen vil vi vurdere de innkomne merknadene og eventuelle nye opplysninger. Statsforvalteren vil deretter sende sin tilrådning til Miljødirektoratet for godkjenning av forvaltningsplanen.

Figur 1. Flompåvirket vegetasjon i Måselvutløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

INNHold

FORORD	1
HVORFOR FORVALTNINGSPLAN?	1
PROSESS FRAM TIL GODKJENT FORVALTNINGSPLAN	1
INNHold	2
1. SAMMENDRAG	4
2. INNLEDNING	5
2.1 GEOGRAFISK PLASSERING	5
2.2 OPPRETTELSEN	5
2.3 FORMÅLET	5
2.4 FORVALTNINGSMYNDIGHET	5
2.5 EIENDOMSFORHOLD	6
2.6 REMERKING AV GRENSENE	7
2.7 BESKRIVELSE AV VERNEOMRÅDET	9
2.8 RAMSARSTATUS	9
3. NATURMANGFOLDLOVENS KAP. II	10
4. HISTORIKK	11
4.1 VERNEPROSESS	11
4.2 BRUKSHISTORIE	11
5. DAGENS STATUS	14
5.1 KUNNSKAPSSTATUS	14
5.2 VERNEVERDIER I MÅSELVUTLØPET NATURRESERVAT	15
5.2.1. <i>Geologi</i>	15
5.2.2 <i>Landskap</i>	16
5.2.3 <i>Naturtyper</i>	16
5.2.4 <i>Måselvutløpets delta</i>	17
5.2.5 <i>Artsmangfold av planter</i>	19
5.2.6 <i>Artsmangfold og funksjonsområder for dyr</i>	20
6. BRUK AV OMRÅDET	22
6.1 LANDBRUK OG REINDRIFT, BEITE	22
6.2 HOGST	23
6.3 SANDUTTAK	23
6.4 BYGNINGER, ANLEGG OG ANDRE TEKNISKE INNRETNINGER	24
6.5 JAKT, FISKE OG FRILUFTSLIV	25
6.6 FORSKNING OG UNDERVISNING	28
6.7 PÅGÅENDE SKJØTSEL OG TILTAK	29

7. FORVALTNING AV MÅSELVUTLØPET NATURRESERVAT	29
7.1 TRUSLER MOT VERNEVERDIENE	30
7.1.1 Helt/delvis i verneområdet.....	30
7.1.2 Utenfor verneområdet	31
7.2 FORVALTNINGSUTFORDRINGER.....	32
7.3 BEVARINGSMÅL, PLANLAGTE TILTAK OG SKJØTSEL	32
7.3.1 Bevaringsmål.....	32
7.4 TILTAK	34
7.5 SKJØTSEL	35
7.6 RETNINGSLINJER FOR BRUKERINTERESSER	36
7.6.1 Landbruk.....	36
7.6.2 Hogst	37
7.6.3 Sand og mudring	41
7.6.4 Bygninger, anlegg og andre tekniske innretninger.....	42
7.6.5 Motorisert ferdsel.....	43
7.6.6 Jakt, fiske og friluftsliv	44
7.6.7 Turisme og reiseliv	44
7.7 UNDERVISNING OG FORMIDLING	45
7.8 OPPSYN OG ADMINISTRASJON.....	46
7.8.1 Oppsyn	46
7.8.2 Behandling av saker inkludert dispensasjonssaker	47
7.8.3 Virksomhet utenfor verneområdet.....	48
7.8.4 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner	48
8. KILDER	50
FAGLIGE ARTIKLER.....	50
AKTUELLE HÅNDBØKER, PLANER OG DATABASER	52
9. VEDLEGG	53
VEDLEGG 1 VERNEFORSKRIFT	54
VEDLEGG 2 KRITERIER FOR IDENTIFISERING AV VÅTMARKSOMRÅDER AV INTERNASJONAL BETYDNING	57
VEDLEGG 3. HVORDAN MÅSELVUTLØPET NATURRESERVAT OPPFYLLER NOEN AV DE NI KRITERIENE FOR IDENTIFISERING AV VÅTMARKSOMRÅDER AV INTERNASJONAL BETYDNING	59
VEDLEGG 4 NATURTYPER OG ARTSMANGFOLD	59
VEDLEGG 5 BEVARINGSMÅL MED TILSTANDSVARIABLER OG OVERVÅKNINGSMETODIKK.....	69
VEDLEGG 6: SAMLET TILTAKSBESKRIVELSE MED KOSTNADSOVERSLAG OG FREMDRIFTSPLAN FOR MÅSELVUTLØPET NATURRESERVAT 2021 – 2030.....	79
VEDLEGG 7 BEGREPSFORKLARING	83
VEDLEGG 8 LOGG FOR VEDHOGST OG KJØREBOK	85
VEDLEGG 9: SPESIELLE SKJØNNSFORUTSETNINGER	87

1. **SAMMENDRAG**

Forvaltningsplanen gir en oversikt over verneverdier i Måselvutløpet naturreservat og retningslinjer for bruk av verneområdet, inkludert bevaringsmål og opplegg for overvåkning av spesielt sårbare naturverdier, tilretteleggingstiltak og tiltak knyttet til undervisning og formidling.

Forvaltningsplanen er utarbeidet i samarbeid med en referansegruppe bestående av representanter for Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Måselv kommune, grunneiere og rettighetshavere samt interesseorganisasjoner. Senja kommune (tidligere Lenvik) har ikke ønsket å delta i gruppa.

Høringsutkastet skal til faglig gjennomgang hos Miljødirektoratet før det sendes på høring. Det er Miljødirektoratet som skal godkjenne forvaltningsplanen fordi naturreservatet er et Ramsar-område, et internasjonalt verneområde.

Figur 2. Bjørkeskog på Ingvartholmen i Måselvutløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

2. INNLEDNING

2.1 Geografisk plassering

Måselvutløpet naturreservat ligger i hovedsak i Måselv kommune, mens et mindre areal ligger i Senja kommune. Verneområdet omfatter Måselva med deltaet og deler av elvebreddene. Måselva renner nordover med utløp i Måselvfjorden, en sidearm i Malangen, nordvest i Måselv kommune, og nordøst i Senja kommune. Elva er en del av det store Bardu-Måselvassdraget. Naturreservatet dekker 12 875 daa (12 km²). Av dette er landareal 1 750 daa (1,75 km²), mens areal med brakkvann utgjør 11 125 daa (11,1 km²). Naturreservatet er omtrent 9 km langt fra nord til sør, og knapt 2 km bredt på det bredeste. Verneområdet inkluderer hovedsakelig Måselvas vannmasser i utløpet, med areal som faller tørt på fjære sjø, noen landarealer på elvebreddene, og flere større og mindre holmer i den sørlige 2/3 av området.

2.2 Opprettelsen

Måselvutløpet naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 8. desember 1995 med hjemmel i lov om naturvern av 1970. Området er en del av Verneplan for våtmarksområder i Troms. Det er fastsatt en egen verneforskrift for området. Naturmangfoldloven av 1999 erstatter i dag naturvernloven av 1970.

2.3 Formålet

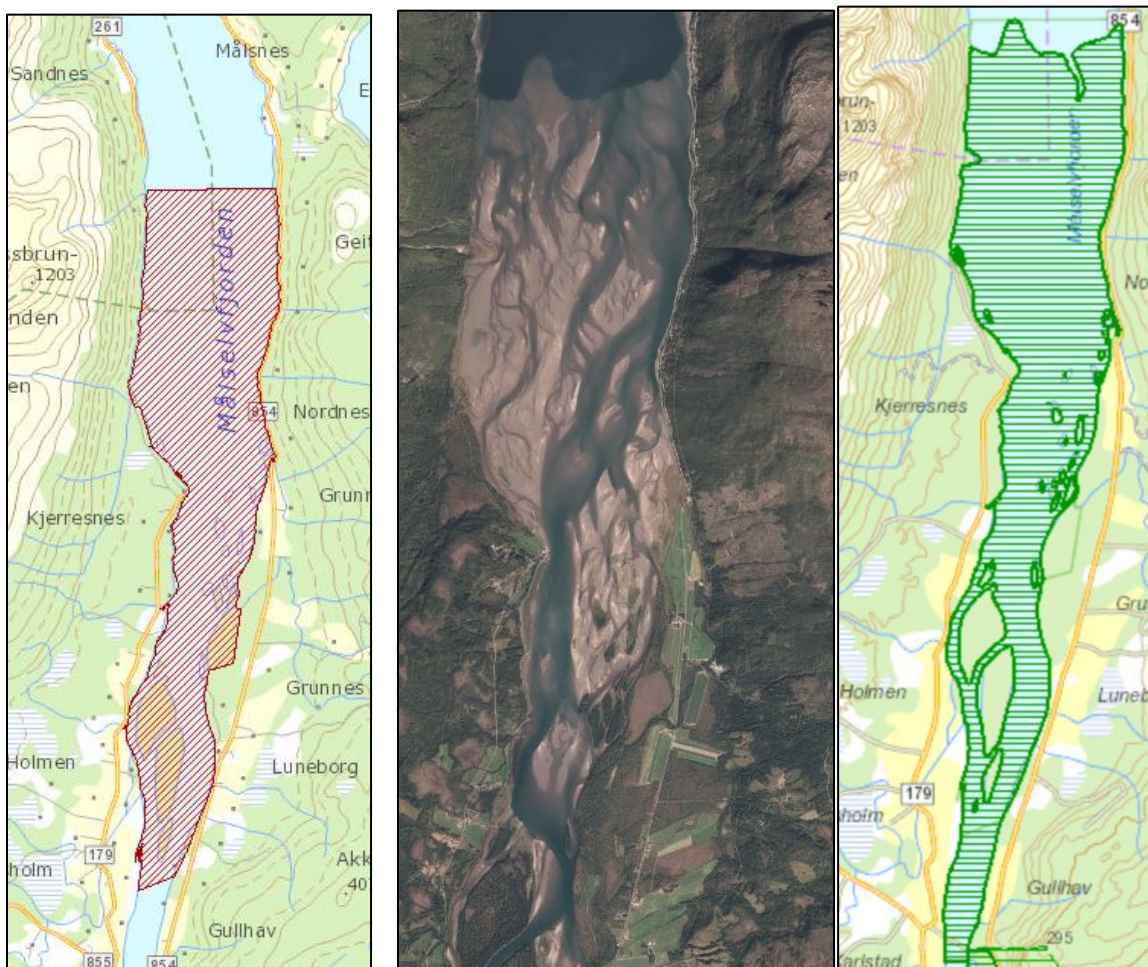
Formålet med vernet av Måselvutløpet naturreservat framkommer i verneforskriften kap III: «*Formålet med fredningen er å bevare et elveløp med holmer og sandbanker under stadig forandring, strandenger og flommarkskog som er tilpasset dette naturmiljøet og det rike fuglelivet med særlig vekt på den store konsentrasjonen av fiskeender i trekktidene*». Gjennom forskriften er også alt dyreliv og planteliv fredet, med unntak som er nevnt.

2.4 Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er forvaltningsmyndighet for Måselvutløpet naturreservat. Det betyr bl.a. at Statsforvalteren har ansvar for å utarbeide en forvaltningsplan for verneområdet. Men siden området er et internasjonalt våtmarksområde, et Ramsar-område, er det Miljødirektoratet som skal godkjenne forvaltningsplanen.

2.5 Eiendomsforhold

Naturreservatet berører flere eiendommer i Målselv kommune og noen i Senja. Eiendommene langs Målselva sine bredder regnes til å strekke seg midt ut i elva. I Målselv kommune berører naturreservatet, langs østbredden av Målselva, fra nord og sørover, gnr. 1, 2, 3, 4 og 5 med ulike bruksnummer. Langs vestbredden av Målselva berører reservatet fra nord: gnr. 1 i Senja kommune og i Målselv kommune gnr. 76, 75, 74 og 67 med ulike bruksnummer. På de største holmene berører naturreservatet: gnr. 74 og 75 på Klokkarholmen, gnr. 75 og 5 på Ingvartholmen, gnr. 5 på Olderholmen og gnr. 5 på Killingholmen. All eiendom i naturreservatet er privat. Men grensen for naturreservatet går flere steder nært eller inntil grense for offentlig veg, særlig i nordøst.

Figur 3. Målselvtløpet naturreservat og Ramsarområde. a) Kart over hele området, ca. 10 km langt, b) flyfoto over nordre del av området, og c) avgrensning av en svært viktig naturtype – bløtbunnsområder i strandsonen. Kilder: Norge i bilder og Naturbase

Det er en del endringer i hvilke grunneiendommer som er berørt av vernet, da det siden opprettelsen har skjedd endringer i matrikkelen fra kommunens side. Dette gjelder i stor grad at noen av eiendommene har blitt slått sammen. Det er også opprettet nye

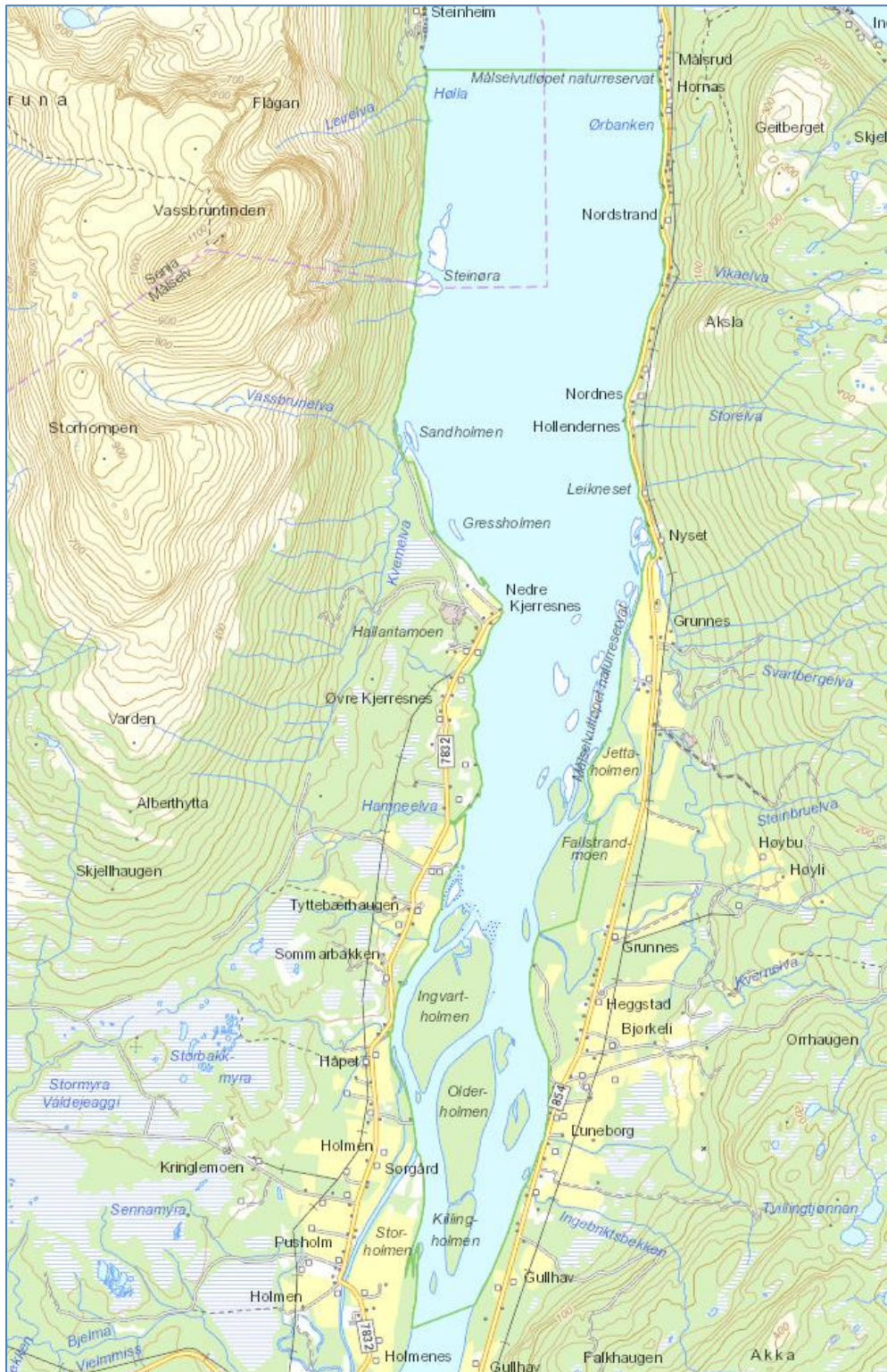
eiendommer som nå grenser til verneområdet. Hvilke eiendommer dette gjelder, står i vedlegg

2.6 Remerking av grensene

I april 2016 krevde Fylkesmannen grensegangssak ved Nord-Troms jordskifterett, og naturreservatet ble merket i felt i perioden 2016-2018, med avslutning av saken i 2018. Årsaken til merkingen var at noen grensemerker var vasket ut av elvas eroderende krefter, slik at det ble vanskelig å finne hvor naturreservatets grenser gikk når en sto ute i naturen. I forbindelse med merkingen utarbeidet Nord-Troms jordskifterett et nytt grensekart over Måselvutløpet naturreservat. På grunnlag av dette

kartet vil Statsforvalteren utarbeide et nytt offentlig vernekart og Miljødirektoratet vedtar da nye grenser.

Figur 4. Kart over Målseivutløpet naturreservat. Kilde: Skjermdump fra Naturbase/Statens Kartverk.

2.7 Beskrivelse av verneområdet

Deltaet er 8-10 km langt, hvorav 4-5 km utenom elvas hovedløp tårlegges ved lavvann. Substratet er overveiende sand og silt. Deltaet er ett av de største i Troms. Sedimentene i Målselvutløpet naturreservat er dominert av elveavsetninger. Nedre del av elveløpet har et trangere dalføre enn lenger opp. Dette fører til at deltasedimentene grunner opp fjorden langt utover. Det er flere munningsbanker i utløpet. Elvedimentene stopper likevel i en skråning ved reservatgrensen i nord.

På holmene og elvebreddene som er inkludert i naturreservatet, er det skog, flomskog, bjørkeskog og elveører.

Verneområdet er i sørlige to tredeler omgitt av flate jordbruksområder og av skog- og myrområder som brer seg utover, og av lavere åser (200-400 moh.) i øst før landskapet hever seg. I nordvest stiger landskapet bratt mot Vassbruntinden (1203 moh.) og i nordøst litt slakere mot Aursfjellet (ca. 600 moh.). Fylkesvei 854 går langs reservatet på østbredden, og langs vestbredden går fylkesveg 179 fram til Nedre Kjerresnes, der en mindre kjerreveg fortsetter nordover i ca. 1,5 km.

2.8 Ramsarstatus

Målselvutløpet naturreservat fikk Ramsar-status i 2011, dvs. at det inngår i et internasjonalt nettverk av våtmarksområder. I Troms og Finnmark er det i dag 10 Ramsar-områder, og Norge har et ansvar for å ta vare på disse våtmarkene. Ramsar-status innebærer ikke flere restriksjoner i området enn de som allerede er gitt i verneforskriften. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Målselvutløpet naturreservat.

Ramsar-konvensjonen trådte i kraft 21. desember 1975 med formål å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen. Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsar-områder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes.
- å sørge for bærekraftig bruk («wise use») av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder bl.a. kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker.
- å delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for eksempel bistandssamarbeid.

Målselvutløpet naturreservat oppfyller Ramsar-konvensjonens kriterier 1, 3, 6, 7 og 8. Spesielt framheves kriterium 6, da det jevnlig besøkes av mer enn 1% av den

biogeografiske laksandbestanden (8 000 individer) og mer enn 1% av horndykkerbestanden (Kilde: Ramsar Information Sheet for området).

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsar-områder gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsar-konvensjonen om status for de utpekte Ramsar-områdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsar-områdene.

3. NATURMANGFOLDLOVENS KAP. II

Ved utøving av offentlig myndighet skal prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Dette betyr blant annet at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges (nml § 8). Forvaltningsplanen er utarbeidet i henhold til verneforskriften for Måselvutløpet naturreservat og ved bruk av oppdatert kartleggingsdata og innspill fra lokal referansegruppe. Dette fører til at forvaltningsplanen og oppfølging av denne vil være positiv for artene og naturtypene i området. I kapittel 5 og vedlegg 2 i denne forvaltningsplanen er kunnskapsgrunnlaget for Måselvutløpet naturreservat nærmere beskrevet.

I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Prinsippet i nml § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert i den helhetlige gjennomgangen av området som forvaltningsplanen representerer, og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning ettersom verneforskriften som forvaltningsplanen bygger på legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området.

Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt bl.a. i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i

forbindelse med bl.a. behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes (nml § 12).

Figur 5. Flompåvirket vegetasjon i Målselvtløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

4. HISTORIKK

4.1 Verneprosess

Målselvtløpet naturreservat er en del av verneplan for våtmarksområder i Troms. Arbeidet med verneplanen ble satt i gang i 1980. Fylkesmannen sendte verneplanen på avsluttende lokal høring i 1990, og sentral høring foregikk i 1992 og 1993. Målselvtløpet naturreservat ble så opprettet ved kongelig resolusjon 8. desember 1995.

Erstatning for vernet ble utmålt ved skjønn i Senja herredsrett (1. desember 2000) og i Hålogaland lagmannsrett (9. november 2001). For enkelte grunneiere ble spesielle skjønnsforutsetninger lagt til grunn før utmåling av erstatning. Disse skjønnsforutsetningene gir noen retningslinjer for forvaltning av området, og er nærmere omtalt under de enkelte tema i kapittel 5.3 og i eget vedlegg. Noen grunneiere inngikk imidlertid forlik om erstatning og ble derfor ikke omfattet av skjønnet. Avtaleforutsetningene er beskrevet i eget vedlegg.

4.2 Brukshistorie

I dette underkapitlet har vi samlet noen opplysninger om området som har vært nevnt under møtene med grunneierne. Vi har også fått et notat fra Vidkunn Haugli, medlem av Målselv Historielag. Fra forhistorisk tid har det vært bosettinger i området. For noen år

siden fant professor Blankholm en steinalderboplass på Målsneshalvøya. Den ble datert til å være opp mot 10.000 år gammel. Også en gårdshaug er funnet på et av brukene under Målsnes. Målsnes er første gang nevnt i skriftlig kilde i 1643, og oppsitter er finnelensmann Pål Svendsen. Ved Hollendernes bosatte noen nederlendere seg på slutten av 1600-tallet, de drev med handel og tømmer. Dette er nevnt av Petter Dass i Nordlands Trompet.

Samisk bruk av området avspeiler seg eksempelvis i navnet Landaheimen ytterst på Målsneshalvøya, et navn som enda delvis er i bruk. Det samiske navnet for Kjerresnes (Gerisnjarga) betyr pulkneset, og var et sted der samene lagret pulker. Navnet Finnsundet henspiller også på samisk bruk. Samene solgte varer her.

Primærnæringer i området har vært jordbruk, skogbruk, reindrift, jakt og fiske. Etter 1950-tallet har området vært lite brukt av reindriften, og det er nå kun streifdyr av rein her. Jakt på sel (steinkobbe) foregikk så langt opp som til Målselvfossen. Tidligere var også lystring en vanlig brukt fiskemetode, eller «*ljøstring*», som man kalte det her. Det hette seg at natt til 14. august i overskyet vær var det mørkt nok til å starte lystringa. I førstninga var belysninga tyrispik og never på brannjern. Senere kom andre lyskilder i bruk. Lystring er nå for lengst forbudt.

Tidligere var Målselva selve «*riksvegen*» fra kyst til innland. Målsnes hadde da samme funksjon som Finnsnes fikk senere. Byggingen av første riksveg i Troms ble startet opp i området Grundnes – Grimstadkaia. Dette var et handels- og transportknutepunkt for hele innlandet, med mange sagbruk, tømmerere og tønneprodusenter. Også på Flatnes var det handelsvirksomhet fra 1850-årene. For noen år siden ble det funnet bruddstykker av merskumspiper her. Dette var handelsvare i de tider. En enormt lang kairest finner vi her på Flatnes, like nedenfor Grundnes. På grunn av landheving er den nå godt inne på tørt land. En datering som ble gjort for ca. 10 år siden, viser at den var fra 1850-årene. Det finnes også et klebersteinsbrudd like ovenfor Grundnes.

Lokale stedsnavn som Velta (nær Andslimoen) vitner om at elva har vært brukt til fløting av tømmer. Tømmer fra Målselv ble brukt til bygging av Tromsø. Det var en ferdighusfabrikk nær Grundnes på midten av 1900-tallet. Tømmer ble tatt i land ved Sultindvik eller samlet på Grimstadkaia/Målsneskaia og sendt med båt til Tromsø. Flatbunnete båter, såkalte vedkomser, ble brukt til å frakte ved nedover elva. Komsene kunne seile på grunt vann. De første hadde seil, men inn på 1900-tallet kom motoren. Var det god nordavind, kunne man seile komsene helt opp til Fleskkroken. Videre oppover måtte man landleie dem.

I generasjoner har det vært stort uttak av støpsand på vestsiden av elva, og her ble det også tidligere hentet sand til den lokale betongfabrikken på Holmen. Grus ble hentet fra

elva og kjørt over elva på isen om vinteren. Til kryssing av elva har det vært brukt flere isbruer, den nederste av disse går ved Karlstad.

Holmene i Måselvutløpet naturreservat har over flere generasjoner vært benyttet til høsting av vinterfôr for bufe og senere sommerbeite for husdyr. Fôret ble hesjet på stedet og fraktet med båt til gårdene. Ved vernetidspunktet var det værer som beitet på holmene. Holmene har vært dyrket opp, og det har vært drevet jakt og fiske, hogst og planting av trær innenfor det som nå er naturreservat.

Måselvassdraget er et av Norges beste lakseførende vassdrag. Fisket i Måselva ble drevet både med kastenot fra land og med garn og snøre fra båt. Jakt har blitt drevet på alt vilt i området, inkludert sel som kom opp i elva. Av hensyn til fisket har det vært gitt flere fellingstillatelser på sel også de siste tjue årene.

Figur 6. Parti fra Måselvutløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

Figur 7. Parti fra Målselvtløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

5. **DAGENS STATUS**

5.1 **Kunnskapsstatus**

Målselvtløpet er grundig undersøkt kvartærgeologisk. Naturreservatet er også undersøkt med hensyn på vegetasjonstyper, naturtyper (NiN 1.0 og DN-håndbok 13) og rødlistede plantearter. Sistnevnte seinest i 2014 da Miljøfaglig Utredning AS utførte søk etter nordlandsglattkrans i området, og også avgrenset flere nye naturtypelokaliteter i kanten av reservatet. Norsk Ornitologisk Forening har siden 1981 gjort årlige tellinger av vinterfuglbestand i området, og det gjøres tellinger av vannfugl vår og høst (NINA1998). Dette er en del av SEAPOP-programmet. I tillegg finnes en del spredte registreringer av dyre- og planteliv tilgjengelig i Artsdatabanken. Kunnskapsgrunnlaget for andre deler av naturmangfoldet kan fortsatt utdypes.

De viktigste kildene som vurderingene for Målselvtløpet naturreservat er basert på er:

- Fagrapporter som ble lagt til grunn for verneforslaget (se litteraturliste)
- Fylkesmannens verneforslag i verneplan for våtmarker 1989
- Havstrand i Troms, botaniske verneverdier (Universitetet i Tromsø 1983)
- Geologi. Artikler om isavsmelting og geologi (Universitetet i Tromsø 2002 – 2006)
- Vegetasjonskart og floraregistrering (Nordtug 1998)
- Flora- og faunaregistrering, revisjon av vegetasjonskart (NINA 1999-2000)

- Kartlegging av naturtyper i Målselv (NINA 2006)
- Kartlegging av viltområder i Målselv (NINA 2006)
- Naturtypekartlegging (NiN og DN-håndbok 13) (Ecofact Nord 2012)
- Søk etter nordlandsglattkrans og andre rødlistearter, og avgrensing av naturtypelokaliteter i forbindelse med dette (MFU 2014)
- Telling av vannfugl vår og høst (NINA 1998)
- Overvåking av sjøfugl i SEAPOP (NINA, NOF)
- Kunnskap om naturmangfold og kulturminner fra databaser som Naturbase, Artsdatabanken (Artskart og artsobservasjoner), Vann-nett og Elvedeltabasen.

Figur 8. Parti fra Målselvtløpet naturreservat. Foto: Christina Wegener

5.2 Verneverdier i Målselvtløpet naturreservat

5.2.1. Geologi

Berggrunnen i vassdraget og på elvebreddene består i stor grad av ulike typer skifre med glimmer, gneis og kvarts. I vest er det mindre partier med kalkspatmarmor nord og sør for Bjelmas utløp i Målselva.

Av løsmasser dominerer elvesedimenter langs Målselvas bredder, disse består mest av sand og grus, men også finere materiale. I nordre tredel er det i vest mye bart fjell og en del breelvsedimenter, og i øst litt marin strandavsetning og en del morene. I vest er det et parti av hav- og fjordavsetning som går fra litt sør for Nedre Kjerresnes til utløpet av Hamneelva i Målselva. Dette er finkornete marine avsetninger. Terrassekanter har dannet seg mange steder i elveavsetningene langs Målselva, også på de største holmene som har flere terrasser og flomrenner både ved elvebredden og inne på holmene.

Terrassekanter finnes på elvebredden nesten sammenhengende fra Nedre Kjerresnes og til sørgrensen for naturreservatet. Og i øst er det terrassekanter fra Jettaholmen og sørover til reservatgrensen. På Fallstrandmoen er det flere terrassekanter innover i naturreservatet i tillegg til flomrenner.

5.2.2 Landskap

Verneområdet består av Målselvas utløp i sjøen. Elveutløpet danner et langstrakt delta på 8-10 km med flere store holmer og banker. Nedre del av elveløpet går gjennom et trangere dalføre enn lenger opp. Det har ført til at sedimentene som elva har fraktet og avsatt, gir grunne områder i fjorden langt utover. Fire-fem kilometer tørregges oppover elva ved fjære sjø. I deltaet er det mye næringsfattig sand, men også noe finere materiale, silt, som utgjør bløtbunnsområdene i strandsonen. På begge sider av elva vokser det løvskog, og et skogareal på Fallstrandmoen omfattes av vernet. Lengst sør er det flere store skogkledte holmer (fra sør: Killingholmen, Olderholmen, Ingvartholmen og Klokkarholmen). Det er også noen skogkledde holmer vest for Jettaholmen i øst.

I nord er verneområdet omgitt av høye fjell med Vassbruntinden i vest som det høyeste (1209 moh.) og Aursfjellet i øst (632 moh.), mens Målsnesodden er en lavere halvøy helt i nordøst. Hele deltaet er ikke med i verneområdet på grunn av veger som går langs det meste av begge elvebreddene. I tillegg er begge sider av elva en del bebygd, med Karlstad tettsted som den største bebyggelsen i nærheten, og med gårder og hyttebebyggelse (særlig i nord) spredt i området. Langs elva er det store areal med dyrka mark, noen steder helt ned til elvebredden.

Vestover fra Karlstad og de store holmene i elva er det er flate områder med myr og skog på hav- og fjordavsetninger som strekker seg helt til Finnfjordvatnet. Disse flate partiene kan nok karakteriseres som en del av strandflaten, som har sammenheng med hav og havnivå. Sør for deltaet vil det også være elvesletter der elva har avsatt materiale i flomperioder, og noen steder går i store meandersvinger, typisk f.eks. ved Rundhaug. Elvevannmassene utgjør det største arealet i verneområdet, og er i dag klassifisert til en nær truet naturtype (NT) (Artsdatabanken 2018).

5.2.3 Naturtyper

Et delta er et landområde som er blitt dannet ved avleiringer ved munningen av en elv. Elveløpet i et delta er i mange tilfeller lite stabilt, og ved flom tar elva ofte nye løp og kan dele seg i flere grener. Betegnelsen delta viser til at delta ofte kan få en trekantform som den greske bokstaven delta. Elvedeltaer omfatter landarealene rundt nederste del av elveløpene, og grunnvannsområdene utenfor. Ved elvedelta ut i sjø dannes det en overgangssone mellom fersk- og saltvann. Dette er særlig rike og produktive økosystemer. Områdene får tilførsel av næring både fra land, elv og sjø. De har ofte stor verdi for planteliv, fugleliv og annet dyreliv.

Geologisk sett er et delta et flatt slettelandskap med til dels tykke lag av elveavsatt materiale. Løsmassene er både grovkornet, sortert og lagdelt materiale av stein, grus og sand med god drenering, men også av finkornet slam (silt) og fin sand avsatt i områder hvor elva flyter langsomt. Elva bygger opp en lav slette hvor elveløpet er lite stabilt, og ved flom tar elva ofte et nytt løp. Elva kan da dele seg vifteformet i flere deler. Deltaet skiller seg fra øvrige deler av elvedalen ved arealets beliggenhet, form og elvas ustabile løp, ofte ved å ha en markert strandsone med grunnvannsområder utenfor.

Årsaken til at avleiringene avsettes nær munningene er at strømhastigheten minsker ved utløpet. Sand og grus som elva trekker med seg langs bunnen stanser, ofte ved en bratt skråning. Denne kalles gjerne distalskråning. Utenfor denne avsetter det seg finere oppslemmet materiale som har holdt seg svevende i vannet. Når banker som danner seg på denne måten når vannflaten, blir elva tvunget til å dele seg i to armer som i sin tur fortsetter oppdemningsprosessen. På den måten kan elva bli delt opp i mange forgreininger. Det hender ofte at elva bukter seg gjennom deltaet fordi elveleiet tvinges til å endre retning, bl.a. pga. erosjon i ytterkant av en elvesving og sedimentasjon i innersvingen.

5.2.4 Måselvutløpets delta

Måselvutløpet er ett av de største deltaene i fylket og danner et aktivt system. Deltaet er bygd opp av løsmasser som elva har ført med seg, og er i stadig forandring på grunn av variasjoner i vannmengde og strømforhold. Banker og holmer forskyves sakte utover fordi det graves i overkant og avsettes masser i nedkant. Deltaet er en såkalt klassisk deltatype. Nedre deler av Måselvutløpet kan klassifiseres som aktivt marint delta eller et brakkevannsdelta, øvre deler som aktivt delta. Ved flo sjø kommer det saltvann tidvis helt opp til Olsborg. Likevel er det de nedre delene av reservatet som er mest preget av salttilførselen. Naturtypen kan også kalles for estuarie ut fra hydrologi, fordi det kommer ferskvann over marint vann og en blanding av de to til forskjellige tider av året. I norsk rødliste for naturtyper og landformer er delta klassifisert til en sårbar landform (VU) (Artsdatabanken 2018).

Området er i tillegg avgrenset som lokalitet for den marine naturtypen «bløtbunnsområder i strandsonen» (DN-håndbok 13) med svært høy verdi. Begrunnelsen er at dette er større strandflater (>500 000 m²) som er næringsområde for stedegne vadefugl og andefugl (NIVA 2009). På denne naturtypen med brakke finkornete mudderflater, som tørrlegges ved fjæres sjø, men er fuktige, ble det i Måselvutløpet i 2014 påvist tre større arealer med fylkets eneste forekomster av kransalgen nordlandsglattkrans sammen med andre pusleplanter.

Måselvas delta har overganger fra nydannede elveører med nyetablert plantedekke til områder med mer stabile plantesamfunn. Plantene påvirkes av massetransporten i elva. Ytterst på øyer og holmer og dels inn mot land er det en del strandengvegetasjon.

Denne vegetasjonen danner større områder med en spesiell form av saltsiveng med mye tiriltunge. Vegetasjonen kalles brakkvannseng fordi plantene her tåler noe salt fra tidevannet.

Strandområder som ikke viser tegn på saltpåvirkning (uten salttolerante arter), kan klassifiseres som «åpen flomfastmark», og noen steder er det en mosaikk mellom åpen flomfastmark og strandeng. Andre steder er det mosaikk mellom åpen flomfastmark og flomskogsmark, eller flommyr. Strandeng er klassifisert som livskraftig naturtype (LC), åpen flomfastmark er nær truet naturtype (NT) og flommyr klassifiseres som livskraftig naturtype (LC) i Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018).

På elvebreddene og på de større holmene er det store områder med «flomskogsmark», mest av gråorskog, men også noe bjørkeskog. Flomskog med mye død ved og i naturlig dynamikk vurderes etter DN-håndbok 13 som svært viktig naturtype (A-verdi). Flomskogsmark ble i 2018 i tillegg klassifisert til en sårbar naturtype (VU).

Innenfor flomsonen overtar bjørkeskog, i NiN klassifisert hovedsakelig som grunntypen «svak lågurtskog». På Ingvartholmen og Olderholmen er dette en lysåpen skog med tydelig kulturmarkspreget. Men det ses flomrenner også i denne skogen. En av holmene nordøst i reservatet har rester av en gammel flomvoll og har preg av å være gammel slåttemark under gjengroing (ved Nyholmen vest for Ungsmalholmen). Nordvest på Olderholmen er det avgrenset en beiteeng.

Geir Gaarder med flere (2015a) avgrenset to små naturtypelokaliteter rett på utsiden av naturreservatet. Dette dreier seg om «strandeng og strandsump» av utformingen brakkvannseng, i delvis avsnørte kiler som er skilt fra elvas hovedløp av vei (ved Nyset på nordsiden av elveutløpet og innenfor Sandholmen på sørsiden). Begge lokalitetene er vurdert som viktige (B-verdi) etter DN-håndbok 13.

Nordvest på Ingvartholmen er det et spesielt lite sump- og våtmarksområde der det vokser en del små sumpplanter (pusleplanter).

Figur 9. Grønnøra ved Nyset, tørrlagt ved fjære sjø 13.9.16. Vokseplass for småvokste brakkvannsarter som nordlandsglattkrans (VU), vasskrans (VU) og evjebrodd. Foto: Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

5.2.5 Artsmangfold av planter

På nyetablerte sandbanker finnes det flere steder samfunn av spesialiserte planter, såkalte *pusleplanter*, hvorav noen er sjeldne. Eksempler på pusleplanter som finnes i Målselvutløpet naturreservat er vasskrans (*Zannichellia palustris*) (VU), høstvasshår (*Callitriche hermaphrodita*) (NT), sylblad (*Sublaria aquatica*) og evjebrodd (*Limosella aquatica*).

Den sårbare arten nordlandsglattkrans (*Tolypella normaniana*) (VU) er en kransalge som i 2014 ble funnet på 3 lokaliteter i Målselvdeltaet: Nyset, Sandholmen og Øvre Kjerresnes. Dette er norsk nordgrense for arten og samtidig første funn i Troms fylke (Gaarder m.fl. 2015-12). Nordlandsglattkrans (VU) vokste på mudderbunn i brakkvann, rundt og nedenfor middel høyvann. Denne lille kransalgen er kanskje spredt med fugl. Nordlandsglattkrans (VU) er bare kjent fra Nordland og Troms, og er bare funnet i Norge (endemisk art).

Flere steder vokser nordlandsglattkrans (VU) sammen med typiske følgearter som vasskrans (VU) og evjebrodd. I forbindelse med søk etter nordlandsglattkrans (VU) gjorde Gaarder m.fl. også funn av høstvasshår (NT, nær truet).

Sibirturt har nordøstlig utbredelse i Norge, og har sin sørligste forekomst i Bardu-Målselvvasdraget. Skjoldbærer er nær sin nordlige utbredelsesgrense. Andre arter som kan nevnes er åkerbær, dvergvassoleie, linesle, strandkjeks, gul frøstjerne, istervier, kjertelvier (NT), kolavier, trådtjønnaks, tusenblad, sylblad, grusstarr, buestarr og taigastarr.

Figur 10. Nordlandsglattkrans (VU) t.h. (*Tolypella normaniana*) og evjebrodd t.v. (*Limosella aquatica*) på mudderbunn utenfor Nyset. Foto: Geir Gaarder

5.2.6 Artsmangfold og funksjonsområder for dyr

Målselvutløpet er en av de viktigste raste- og fjærfellingslokalitetene for våtmarksfugl i Troms, særlig for fiskeender, i dag mest siland (*Mergus serrator*).

Forekomsten av fugl har variert over tid. Fram til begynnelsen av 1980-tallet samlet tusenvis av laksand (*Mergus merganser*) og siland seg for fjærfelling (myting) og næringssøk i Målselvutløpet. Men midt på 1980-tallet forsvant de fra dette området. Sannsynligvis skyldtes nedgangen at de store mengdene av den næringsholdige stimfisken sil som fiskendene beitet på, forsvant fra dette området. Sil graver seg ned, og går i dvale på sandbanker i flomålet. Utløpet har antagelig vært, og er et viktig gyteområde for silen. Også mengden yngel av laks og sjøørret kan ha variert. I tillegg til

naturlige variasjoner kan det tenkes at kraftutbyggingen i Bardu – Målselvasdragnet og redusert vårflom og isgang som følge av dette kan ha påvirket tilgangen på mat og gode rasteplasser for fiskeender. Tidligere var det vanlig å se store mengder havelle (nær truet, NT) og sjøorre (sårbar, VU) i området, både vår og høst. Nå har silanda kommet tilbake i større mengder, mens bestanden av havelle (NT) og ærfugl (NT) har gått tilbake i seinere år, ikke bare her, men i hele landet. Silanda er vanlig over hele landet. Den hekker på bakken både på kysten, i vassdrag og nært vann, også i innlandet. Laksanda har en del mindre utbredelse enn silanda. Den er litt større enn silanda, og hekker mest på innlandet ved vann og elver i hull i trær, men også på bakken. Havella (NT) hekker i fjellet og ligger på sjøen om vinteren. Vinterstid er Målselvutløpet et viktig oppholdssted for ender, blant annet siland, havelle (NT), sjøorre (VU) og sangsvane. Stokkender er vanlig i området hele året. Det observeres mye måker vår og høst, særlig gråmåke, svartbak og fiskemåke (NT). Spurvefugler bruker fjæra til næringssøk om våren når det ligger mye snø, og vadere kommer til området ved seint snøfall om våren.

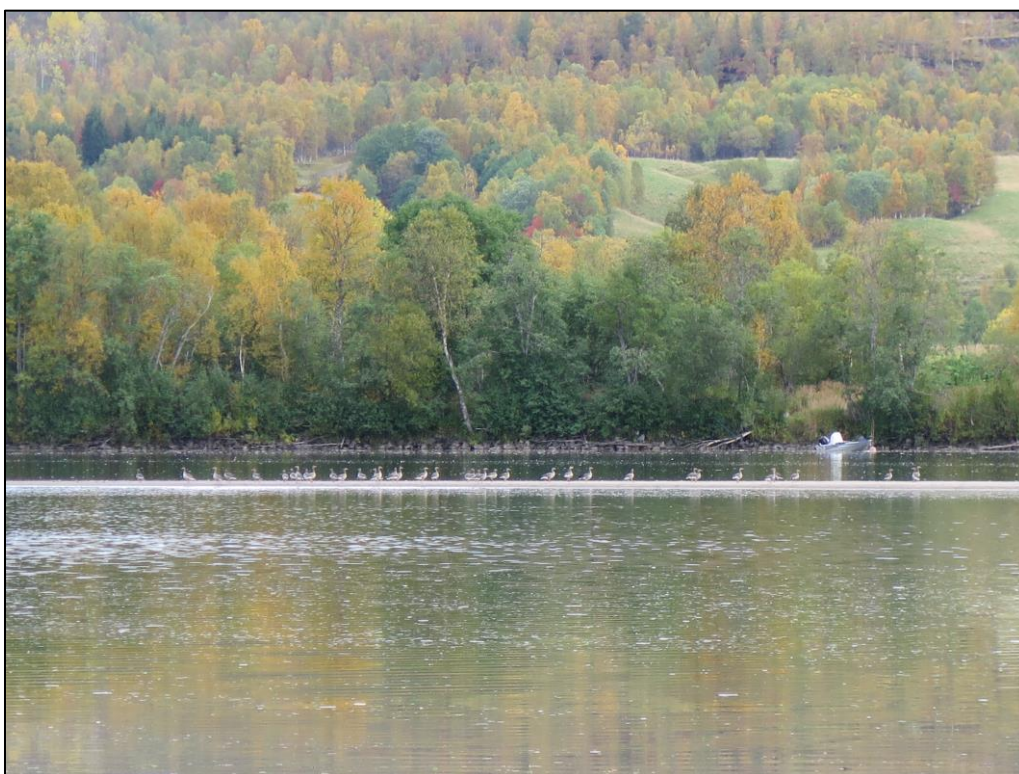
Trekkfuglene raster i Målselvutløpet for å samle nok energi til å fly til hekkeplasser lenger nord. Noen venter på at is og snø skal tine på hekkeområdene i skog og fjell her i Troms, mens andre hekker eller myter i området. Det er områdets betydning som rasteplass for våtmarksfugl som er hovedgrunnen til verneområdets internasjonale status som Ramsar-område, og området er også foreslått som Emerald-område (del av et europeisk nettverk av særlig viktige verneområder som skal sikre et mangfold av spesielle arter og naturtyper).

Måselva er ei stor og viktig elv for laks (*Salmo salar*). Og i verneområdet er det en god bestand av sjøørret (*Salmo trutta*). Ellers skal det nå være høyere forekomster av sil eller tobis (*Ammodytidae*) enn tidligere. Arter av sil er viktig beitefisk for siland og laksand. Sil er knyttet til sandbunn der den kan grave seg ned. Den reproducerer vinterstid. Også sild og loddeforekomster utenfor utløpet kan variere og ha betydning for våtmarksfuglene. Pukkellaks er en fremmed fiskeart som ble registrert av NINA ved Nedre Kjerresnes 1.1.2017. De siste årene er det også registrert at den går opp og gyter i elva.

Sporadisk forekommer det steinkobbe (*Phoca vitulina*) som går oppover i elva. Forvaltningen av steinkobbe i Norge baserer seg på landsdekkende tellinger hvert 5. år. Fiskeridirektoratet, region Nord, er forvaltningsmyndighet for sel. Mink forekommer i naturreservatet, og etterstrebes blant annet av Nedre Måselv fiskerlag. For andre dyregrupper som pattedyr, insekter og ferskvannsorganismer kjenner vi mindre til utbredelsen i naturreservatet. Elg forekommer i naturreservatet, også på de større holmene. Hare (NT), rev og lirype (NT) forekommer også.

Figur 11. Siland hann. Foto: Karl Otto Jacobsen

Figur 12. Grågås på sandbanke i Måselva 13.09.2016. Foto: Statsforvalteren i Troms og Finnmark

6. **BRUK AV OMRÅDET**

6.1 Landbruk og reindrift, beite

De to beitelagene, Måselv beitelag og Fagerfjell beitelag, har beite på hver sin holme: henholdsvis Olderholmen og Ingvartholmen. Holmene benyttes i dag til beite for værere med ca. 50 værere fordelt på holmene. Tre av medlemmene i Fagerfjell Beitelag har dyr på beite i området fra Kjerresnes til Steinøra. I forbindelse med beitebruk på Ingvartholmen og Olderholmen, settes det hvert år ut saltstein for å lette samlingen av dyr om

høsten. Omkringliggende jord- og skogbruksarealer drenerer ut i reservatet. Måselvutløpet naturreservat inngår i reinbeitedistriktene Mauken/ Tromsdalen og Hjerttind/Fagerfjell, men er ikke mye brukt av reindriften.

*Figur 13. En hesjestaur fra trehesje viser at det har vært høstet gress på Olderholmen.
Foto: Statsforvalteren i Troms og Finnmark 13.09.2016.*

6.2 Hogst

Troms skogselskap utarbeidet i år 2000 skogtakst for skogen i naturreservatet i forbindelse med erstatningsoppgjøret. Taksten bygde på en eldre takst fra Statskog.

Det har vært gitt dispensasjoner til vedhogst særlig på de store holmene i påvente av retningslinjer i forvaltningsplan, men også på Fallstrandmoen. Det har i noen tilfeller i tillegg vært gitt dispensasjon til å fjerne enkelte trær som henger ut over elva og truer med å falle ut. Bakgrunnen for ønsket om å fjerne trær på bredden var å hindre erosjon som kan oppstå når trærne faller utover og drar med seg deler av elvebredden. I tillegg var begrunnelsen at store trær i elva kunne skape problemer for båtferdsel og fiske.

6.3 Sanduttak

Det har vært gitt noen dispensasjoner til uttak av sand på sjøbunn, definert som nedenfor middel høyvannsstand, sist i 2003. Det har vært gitt dispensasjon til mudring

for uttak av vann til vanning i jordbruk i 2002. Dispensasjonene er gitt i tråd med verneforskrift og erstatningsoppgjør i 2000 og 2001.

6.4 Bygninger, anlegg og andre tekniske innretninger

I 1996 ble det gitt tillatelse til etablering av en molo og flytebrygge i naturreservatet i forbindelse med tilrettelegging for Vika handicapfiskeplass, nordøst i reservatet, (se også under Jakt, fiske og friluftsliv under neste overskrift).

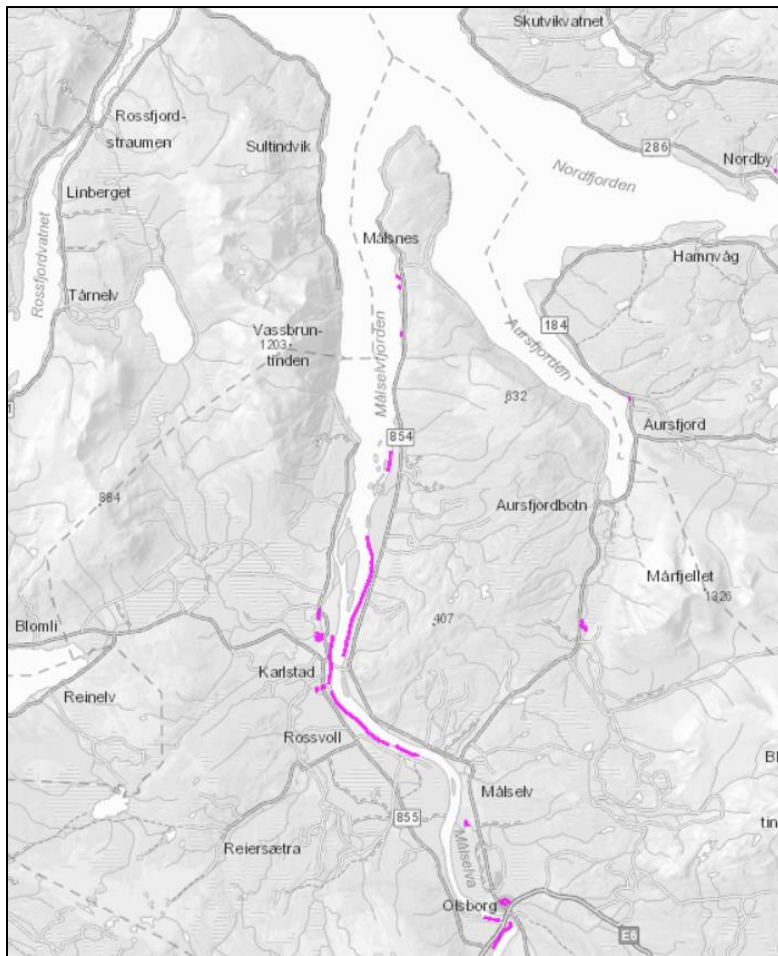
I 1998 ble det gitt tillatelse til å legge ny kommunal hovedvannledning fra Øvre Kjerresnes (Hamnes) i vest over Måselva til Jettaholmen og Heimgårdskjosens utløp i øst. I 2009 ble det gitt tillatelse til å legge hovedvannledning fra Grunnes (Nyset) og nordover i naturreservatet. Den ble lagt ut i 2010 - 2012 fram til Målsnes. Vann- og avløpsledningene ligger delvis på land og delvis i elva, slik at ledningen ligger både inne i naturreservatet og svært nær grensen (pers. obs. Måselv kommune 27.11.19). Samtidig ble det etablert et felles avløpssystem med samleledning med tvunget tilknytning for all bebyggelse. Alle gamle enkeltutslipp på strekningen ble sanert. Dette skjedde etter avtale med Statsforvalteren, og var en forutsetning for å legge vannledning i verneområdet.

I 1998 ble det gitt tillatelse til mudring og forsterkning rundt moloen ved Holmen elvesenter på vestbredden litt sør for sydspissen av Ingvarholmen. Der er det også en flytebrygge for båter mv. I 1999 ble det gitt tillatelse til båtutsett og forbygging ved Nedre Kjerresnes. Ved Nedre Kjerresnes ligger fotgrøfta til erosjonssikringen inne i naturreservatet.

I forbindelse med beitebruk er det satt opp et mindre gjerde nord på Olderholmen.

Ut fra digitale kart inkludert det nye jordskiftekartet, ligger det i dag innenfor reservatets grenser: tre flytebrygger, 4 kaier/brygger, en molo og to bygninger, delvis innenfor reservatets grenser (Kilde: Nordatlas 2020). Ganske mange hytter ligger nært reservatgrensa, særlig i øst, men de fleste ligger ovenfor veien utover mot Målsnes med noen naust nedenfor veien.

Grøfter med utløp i naturreservatet har vi ikke oversikt over.

Figur 14. Eksisterende sikringstiltak; elveforbygninger langs Målselva (Kilde: NVEs kartbase).

Erosjonssikringer er etablert langs Målselvas østbredde fra sørgrensen og nordover til rett overfor Ingvartholmens bredeste punkt. I tillegg er det forbygd et område fra nordre del av Jettaholmen, langs Ungsmalholmen. Verneforskriften gir mulighet for å søke om dispensasjon til erosjonssikring langs vestbredden ved Storholmen, fra Bjelmas utløp i Målselva og ca. 1,5 km oppstrøms, og en mindre strekning ved Sandmo. Begge strekningene etter planer utarbeidet av NVE.

6.5 Jakt, fiske og friluftsliv

Verneområdet er lett tilgjengelig fra veg på begge sider av elva, og benyttes intensivt av sportsfiskere, og jegere. Det drives jakt på elg (på fastlandssidene), rype, hare, rødrev og mink. Fisket i Målselva foregår særlig etter sjørret og laks. I tillegg brukes området av mange til andre typer friluftsliv. Området Sandholmen-Gressholmen i nordvest benyttes til bading og turgåing. Her finnes en utedo (utenfor vernegrensen), men den mangler per i dag drift og vedlikehold, og det er heller ikke system for søppeltømming i det området.

På *Nedre Kjerresnes* er det båtutsett, rasteplass, vannpost og toalett som driftes av Nedre Målselv elveeierlag. Båtutsettet berører naturreservatet. Her er djupålen i elva nær elvebredden slik at det er mulig å fiske fra land. Ved kartlegging av friluftsområder i kommunen er det avgrenset et svært viktig område kalt *Kjerresnes*. Området strekker seg fra litt sør for *Nedre Kjerresnes* til *Sandholmen*, og går et stykke ut i elva.

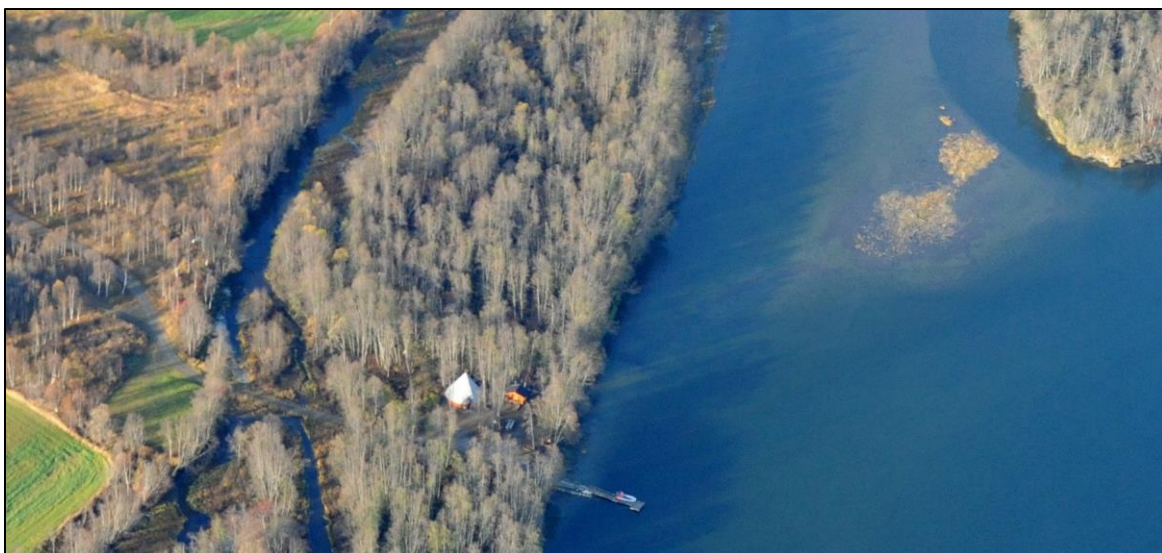

Fig

15: Skråbilde over *Nedre Kjerresnes* ved veienden i nordvest. Tilrettelegging ved veienden med båtutsett. En kjerrevei fører videre nordover. Foto: Mapaid.

Figur 16. Oversikt over tilretteleggingstiltak innenfor naturreservatet. Kart: Erle Matheson Karlsen.

Figur 17. Skråbilde over elvesenteret ved Holmen 74/14. Foto: Mapaid.

På *Holmen elvesenter* er det molo og flytebrygge (begge berører naturreservatet) etablert før naturreservatet ble opprettet. Noe av dette ble tatt av flom i 2009. Grunneier har lagt til rette for å lette ankomsten til området med parkeringsplass, og det er også gapahuk og toalett her (utenfor verneområdet). I dette området er det populært å fiske. Nedre Målselv fiskarlag leier og drifter dette området.

Figur 18. Flyfoto over viktige friluftsområder a) elvesenteret på Holmen, og b) Vika handicapfiskeplass og offentlig friluftsområde (blå avgrensning) eid av Målselv kommune. Foto: Mapaid.

Vika fiskeplass for bevegelseshemmede ligger på østbredden i et statlig sikret friluftsområde litt nord for Hollendernes ved Vikaelvas utløp. Friluftsområdet på én dekar blir forvaltet og er eid av Målselv kommune. Dette er en mye brukt fiskeplass, både av funksjonshemmede og funksjonsfriske. Her er det tilrettelagt med parkering (fire plasser), toalett for rullestolbrukere og andre fasiliteter (gapahuk/hytte, bord/benk,

vannpost med tak og rullestolsti) rett utenfor reservatet, og flytebrygge som berører naturreservatet. Bygdelaget Samhold har avtale om drift med kommunen. Det er en egen tilskuddspost for slike statlig sikra friluftsområder, hvor kommunen eller friluftsrådet kan søke fylkeskommunen om midler til opparbeiding, tilrettelegging og skjøtsel. Området har i dag bare et par parkeringsplasser slik at det kan bli trangt om plassen. Det er ønskelig å utvide parkeringsarealet, men området er trangt. Kanskje vegvesenets eiendom i sør kan benyttes.

Her kan en fiske fra land eller fra båt (fiskekort kreves). Båttutsett er etablert på Nedre Kjerresnes i naturreservatet og på Karlstad (vestbredden) og Gullhav (østbredden) rett sør for reservatet. Det er også båttutsett på østbredden 3 km nord for naturreservatet, i det kommunalt eide og statlig sikra friluftsområdet Målsnes gbnr. 120/26. Videre kan det settes ut båt ytterst på Målsnes.

Hollandernes er en fiskeplass som elveeierlaget har tilrettelagt med bord, benker og søppeldunk omtrent i vegetasjonskanten, som er grense for naturreservatet. Nedre Målselv elveeierlag engasjerer folk til å plukke søppel i området. Det er ikke parkeringsplass der. Det finnes noen bålplasser innenfor naturreservatet, på Vika, Nedre Kjerresnes og Holmen. Området brukes også til sanking av bær og sopp.

Norsk ornitologisk forening avdeling Troms (NOF) har siden 1981 gjennomført telling av vannfugl i vinterhalvåret i Målselvtløpet/Målsnes i samarbeid med Midt-Troms Naturlag. Dette er en del av SEAPOP-programmet (NINA, mer info. kap. 5.1. og 5.2.6.) Aktiviteten var i mange år fordelt på tre helger; andre helgen i november, andre helgen i januar og andre helgen i mars. November og januar ble for noen år siden tatt ut av programmet, men NOF og naturlaget gjennomfører likevel november-tellingen.

Laget har også brukt verneområdet til ekskursionsjoner, særlig om våren, for å observere fugl. I samarbeid med Nordnorsk Botanisk Forening har det vært arrangert ekskursionsjoner i naturreservatet og i nærliggende områder, blant annet i forbindelse med «*Villblomstenes dag*» som foregår hvert år i midten av juni.

6.6 Forskning og undervisning

Universitetet i Tromsø fikk i 1998 tillatelse til å gjøre geofysiske undersøkelser innenfor Målselvtløpet naturreservat i en periode på fire år. Forskere ved universitetet i Troms har i en årrekke drevet forskning på kvartærgeologi i området, se oversikten bak.

Balsfjord Fjordmuseum har utstilling i sitt museumsbygg på Storsteinnes som omfatter våtmarker og en egen Ramsar-utstilling. Karlstad oppvekstsenter er nærmeste skole og barnehage. På Olsborg er det også barneskole. Det finnes flere bygdehus i nærheten som kan være utgangspunkt for turer og formidling. Avstanden til Finnsnes er 23 km, og

avstand til Bardufoss flystasjon omtrent 23 km langs veg. Kommunesenteret i Målselv, Moen, ligger ca. 11 km sør for naturreservatet.

Det er laget en natursti med opplysninger om blant annet dyreliv og geologi som går fra Eidet ved Målsnes og sørover (rett nord for verneområdet). Bygdehuset på Eidet, Målsnes, har et stort flyfoto over området på ytterveggen. Rett over gamleskolen på Målsnes er det en bygdesamling.

6.7 Pågående skjøtsel og tiltak

Med skjøtsel menes tiltak som forvaltningsmyndigheten står for, der målet er å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Dette kan innebære f. eks fjerning av fremmede treslag og kanalisering av ferdsel.

I dag pågår det få målrettede skjøtselstiltak eller overvåkingstiltak fra forvaltningsmyndigheten side i naturreservatet av f.eks. vegetasjon eller spesielle plante- eller dyrearter. Det planlegges imidlertid at det i 2021 tas ut norsk gran. Beiting av sau på holmene (Olderholmen, og trolig Ingvartholmen) bidrar til å opprettholde kulturmarkspreget. Vedhogsten det er gitt dispensasjoner til i bjørkeskogen, vil også påvirke lystilgangen i skogen som tidligere har vært beitet og dels også høstet ved slått. Tidligere har det vært sauebeiting også på elvebreddene i øst og vest, blant annet på strandenger nord for Kjerresnes i vest og fra Nyset sørover til Fallstrandmoen i øst.

Nedre Målselv elvelag drifter tilretteleggingstiltakene for friluftsliv på Nedre Kjerresnes og Holmen fiskeplass samt en enklere tilrettelagt fiske/rasteplass på Hollendernes. Bygdelaget Samhold drifter Vika fiskeplass/statlig sikrete friluftsområde på oppdrag for Målselv kommune. Midt-Troms friluftsråd vil og ha interesse av Vika friluftsområde.

Det er ikke utarbeidet informasjonstavler om verneområdet pr i dag, kun verneskilt.

7. FORVALTNING AV MÅLSELVUTLØPET NATURRESERVAT

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for verneområdet. Som forvaltningsmyndighet har Statsforvalteren ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Dette innebærer blant annet myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriften og myndighet til å gi utfyllende retningslinjer om forvaltning og skjøtsel gjennom forvaltningsplanen. Som forvaltningsmyndighet har Statsforvalteren videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten, samt å planlegge og utføre skjøtsel, og registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbud, unntak fra

forbudene og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganene har et overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom sin klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima – og miljødepartementet.

Miljødirektoratet sitt «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014)» gir retningslinjer for saksbehandlingen ved søknader om dispensasjon fra verneforskriften. Klima- og miljødepartementet sin «*Veileder om naturmangfoldloven kapittel 2 (T-1514)*» gir retningslinjer for hvordan naturmangfoldet skal beskrives og vurderes i forvaltningen av verneområdet. I tillegg til vernebestemmelsene og Miljødirektoratet sitt rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, gir Ramsar-konvensjonen retningslinjer for forvaltningen av Ramsar-områdene. Ramsar-konvensjonen sine retningslinjer har også betydning for praktiseringen av vernebestemmelsene. Miljødirektoratet utarbeidet i 2013 en «*Veileder for behandling av utbyggingssaker som kan berøre Ramsar-områder og andre vernede våtmarksområder (M-47/2013)*».

Forvaltningsplanen bygger på retningslinjene som er gitt i ovennevnte rundskriv og veiledere.

7.1 Trusler mot verneverdiene

7.1.1 Helt/delvis i verneområdet

Innenfor verneområdet kan menneskelig aktivitet være en trussel dersom den blir så stor at viktige verneverdier blir forstyrret, for eksempel for fugl i hekketiden. Motorisert ferdsel på elva er ikke regulert av verneforskriften og vil kunne forstyrre fugl og annet dyreliv i området.

Fysiske inngrep som uttak av sand, erosjonssikring langs elva eller etablering av nye grøfteavløp og eventuelle utfyllinger i denne forbindelse må regnes som de største potensielle truslene for verdifulle naturtyper (se vedlegg 2) og for kransalgen nordlandsglattkrans (sårbar, VU) (se Gaarder mfl. 2015a), og trolig også for karplantene høstvasshår (nær truet, NT) og andre pusleplanter som vasskrans (sårbar, VU).

Gran er plantet inn i området og kan komme til å spre seg på åpne steder og der bjørk hogges ned. Der grana vokser til kan den etter hvert skygge ut stede egne planter og endre jordsmonnet på grunn av mye surt strø. Dersom granbestanden øker, kan den utgjøre en ytterligere trussel mot artsmangfoldet. Enkelte skudd ble observert i i felt sommeren 2020. Det tas derfor sikte på å ta ut grantrærne i samråd med grunneier.

Mink er en fremmed art som kan utgjøre en trussel for fuglelivet i området, særlig bakkehekkende fugl.

7.1.2 Utenfor verneområdet

Deler av Måselva er i stor grad påvirket av vannkraftutbygging. Måselvvasdraget består av to grener, Barduelva og Måselva, som renner sammen rett nedenfor Måselvfossen. Barduelva er regulert, blant annet med den store Altevannsreguleringen med overføring fra Divielvas øvre deler, Irgas. Det samme er et sidevasdrag til Måselva, Devddesjávri (Dødesvann).

Vannkraftutbyggingene utenfor verneområdet påvirker elvemiljøene i og utenfor verneområdet ved å endre vannføringen fra den varierende naturlige vannføringen gjennom året. Ekstreme flomhendelser er sjeldnere enn langs et uregulert vassdrag, noe som bidrar til å stabilisere vegetasjon og landskap og gjøre elvedeltaet mindre «aktivt» enn det naturlig ville ha vært.

Endret grad av sedimentering som følge av vassdragsregulering nevnes av Gaarder mfl. (2014) som en trussel for nordlandsglattkrans. Dette kan også være tilfelle for flere andre pusleplanter som vokser på mudderbankene i Måselvutløpet naturreservat.

Den store vannstandsreguleringen av innsjøene Devddes og Altevatn påvirker næringsproduksjonen og gyteforholdene. Fiskeribiologiske undersøkelser konkluderer med at det er lite sannsynlig at reguleringene har hatt nevneverdig effekt på produksjonen av lakseunger i vassdraget (Kilde: Statkraft 2010).

Reguleringene har ført til omfattende islegging av Malangsfjorden og Statkraft har i konsesjonen pålegg om å holde fjorden isfri utenfor isgrensene fra før reguleringen.

Reguleringen kan føre til forurensning på grunn av særlig stor eller liten vannføring i perioder. Vannforekomstene i deler av Måselva er klassifisert i sonen for «risiko» eller «mulig risiko for forurensning». Måselvutløpet naturreservat ligger i den delen av vassdraget som er klassifisert til «mulig risiko» i forvaltningsplanen for Bardu-Måselvvasdraget.

Erosjonssikring langs elva kan noen steder, der jordbruksarealer og veier ligger nært elva, føre til at vassdraget er uten særlig kantsone til å fange opp avrenning av næringssalter og forurensning. Der kantsonen er mangelfull, kan det derfor lett oppstå forurensning av elvevannet. Avrenning fra landbruksvirksomhet samt fra kloakk fra husstander som ikke er tilknyttet det kommunale ledningsnett ser likevel ikke ut til å påvirke næringsstatusen i Bardu-Måselvvasdraget vesentlig. Derimot kan forurensning med miljøgifter fra avrenning ved Forsvarets øvelsesaktivitet i nedslagsfeltet til vassdraget, sigevann fra nedlagte kommunale deponi, og fra gamle krigsdeponi, deponi anlagt av Forsvaret og Bardufoss flyplass påvirke deler av vassdraget som ligger lenger

ned, inkludert Måselvutløpet. Dette er per i dag lite dokumentert, men forvaltningsplan for Bardu-Måselvassdraget (vedtatt ved kgl.res i 2010) anfører at dette må følges opp gjennom overvåking.

Planter som vokser på mudderbanker, deriblant sjeldne og truede arter vil være sårbare for utfylling, uttak av masser, forurensing og algeoppblomstring. Andre organismer, dyr, fugler og fisk som lever i tilknytning til elva vil også kunne påvirkes av forurensing.

Måselvassdraget er et nasjonalt laksevassdrag og det ble bygd en laksetrapp i Måselvfossen (Norges nasjonalfoss) i 1910. Dette åpnet ytterligere 100 km elvestrekning for både laks og sjøørret. Det er en fisketeller i trappa som registrerer all fisk som passerer. Elva er en storlakselv og blant de 10-15 beste laksevassdragene i landet. Som for andre lakseelver i Norge representerer spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* og andre fiskeparasitter og fiske sykdommer en alvorlig økologisk og økonomisk risiko i Bardu/Måselvassdraget. Andelen rømt oppdrettslaks i Måselva er 10 %.

Klimaendringer anføres i forvaltningsplan for Bardu/Måselvassdraget som en risikofaktor som forventes å få svært store konsekvenser for vannkvaliteten og økologisk tilstand i elva framover, og dermed også i Måselvutløpet naturreservat. Av særlige trusselfaktorer kan nevnes økt fare for ras, flom, erosjon og overflateavrenning, økt innvandring av fremmede arter, endring i havnivå og værpåvirkninger.

7.2 Forvaltningsutfordringer

(se vedlegg 5)

7.3 Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel

7.3.1 Bevaringsmål

Bevaringsmål er konkrete mål som knyttes til verneformålet. Målet settes for ønsket naturtilstand i verneområdet, og definerer den tilstanden en ønsker at en naturtype eller en annen geografisk avgrenset naturkvalitet i et verneområde skal ha. Et bevaringsmål skal være målbart slik at det er mulig å overvåke utviklingen og måle tilstanden på kvaliteter som er viktige for verneformålet. Resultatet av overvåkingen fastslår om naturtilstanden er god eller dårlig. Bevaringsmålet knyttes til et overvåkingsobjekt. Der det er gjort NiN-kartlegging er som regel overvåkingsobjektet en avgrenset NiN-naturtype.

Det er et mål å bevare naturmangfoldet i området, inkludert landskap, naturtyper og dyre- og plantearter, i mest mulig naturlig tilstand. Den naturlige tilstanden består i stadige variasjoner: i elveløp, grad av sedimentasjon, flomnivå, nydannelser av sandbanker og holmer og vegetasjonsutvikling fra pionersamfunn til åpen flomfastmark

eller etablert flommarkskog. Kulturpåvirket mark vil gro igjen uten tiltak, og flommarksskog kan bli fastmarksskog dersom flomnivået avtar tilstrekkelig.

Bevaringsmål skal være målbare slik at det er mulig å måle tilstanden og overvåke utviklingen på naturkvaliteter som er viktige for verneformålet. *Naturkvaliteter* er arter, naturtyper, geologi og landskap som verneområdet er opprettet for å ta vare på. Naturkvalitetene framgår gjerne direkte av det overordnede verneformålet. Det kan knyttes tiltak til bevaringsmålene for å opprettholde eller forbedre tilstanden til naturkvalitetene, f. eks fjerning/bekjempelse av fremmede arter.

Det er definert tre konkrete bevaringsmål i denne forvaltningsplanen for Målselvutløpet naturreservat (vedlegg 5). Samlet tiltaksbeskrivelse med framdriftsplan er satt opp i vedlegg 6. Bevaringsmålene er knyttet til naturtypen «åpen flomfastmark», til den endemiske kransalgen «nordlandsglattkrans» og til «fremmede/innplantete arter» (vanlig gran).

Det er viktig å følge med på dynamikken i deltasystemet, og vi ønsker derfor å overvåke utviklingen av naturtypen «åpen flomfastmark». Målsettingen er at arealet skal forbli uendret. Dersom arealet reduseres, må det vurderes nærmere om dette er en del av naturlig dynamikk eller om det skyldes f.eks. menneskelig påvirkning av flomsyklus. Alternativt kan deltaet studeres på flybilder med f.eks. 20-års-intervaller.

Innplantet vanlig gran (*Picea abies ssp. abies*). Det er granplantefelt av til dels stort omfang i verneområdet, på de to store holmene og på Fallstrandmoen, og dette reduserer verneverdiene i området. Vi har derfor satt et bevaringsmål om at grantrærne skal fjernes.

Sjeldne og sårbare arter. Nordlandsglattkrans (*Tolypella nordhageniana*) er en sårbar art av kransalger (VU), den er kun påvist i Nordland og Troms i verden (endemisk for Norge), og har norsk nordgrense i Målselvutløpet naturreservat. Både i.f.t. arten i seg selv og ut fra verneformålet, er det ønskelig å sette bevaringsmål for forekomster av denne arten og naturtypen den befinner seg i. Det er en utfordring at bestandene flytter på seg, da arten er knyttet til mudderbanker eller undervannsenger i et aktivt delta med store naturlige endringer. Dette vil også medføre at nye kartlegginger bør gjøres regelmessig for å fange opp nye forekomster av arten, naturtypen eller areal der den forsvinner. Nordlandsglattkrans er en liten kransalge.

Det også ønskelig å overvåke bestanden av våtmarksfugl, særlig fiskeendene siland (*Mergus serrator*) og laksand (*Mergus merganser*) i trekketidene. Disse artene er avhengig av svingninger i forekomst av mattilgang som sil og annen fisk/ynge. Den tidligere store forekomsten av fiskeender er ett av verneformålene. Det er derfor også et mål å opprettholde en god bestand av sil, som grunnlag for disse. Andre våtmarksfugl bør også kartlegges og overvåkes, som sangsvane og grågås som ser ut til å ha økt i

naturreservatet de siste årene. Fugletellinger bør gjøres regelmessig, minst med 10 års mellomrom, og en metode må utarbeides. Første telling gjøres så raskt som mulig, da det ikke er foretatt systematiske tellinger på lenge, utover NOFs tellinger. Dette arbeidet kan utføres av lokale ornitologer. Bestandene varierer mye fra år til år og mellom dager og årstider, og er i stor grad avhengig av faktorer utenfor reservatet, derfor har vi ikke satt konkrete bevaringsmål for antall fugl.

Forekomsten av naturtypen «flomskog» er og en del av verneformålet. Vi har ikke satt konkret bevaringsmål i denne planen, men dette kan være aktuelt, da flomskog er en rødlistet naturtype fra 2018. Rekartlegging av arealet av flomskog, med detaljer om undervegetasjon, bør gjøres med 10 – 15 års mellomrom. Undervegetasjonen kan vise om det er flomavhengige arter som er i tilbakegang eller framgang. En registrering av fugl (f.eks. karakterarten dvergspett, som skal forekomme) og sopp på trær, vil også være ønskelig.

- Rekartlegging, iht NiN som tiltak. Med faglig vurdering av om naturlig dynamikk er «oppfylt». Etter f.eks. 10 år.

7.4 Tiltak

Vurdering av behov for tilrettelegging

Lokalt er det gjennomført en del tilrettelegging for utøvelse av fiske og annet friluftsliv. Vår vurdering er at det pr. i dag ikke er behov for noen ny tilrettelegging knyttet til vernet. Det er imidlertid behov for å gi bedre informasjon om området; etablere informasjonstavler ved to-tre eksisterende innfallsporner til området (Nedre Kjerresnes og Vika og eventuelt andre steder som Holmen og, i nordvest ved enden av Sultindvikvegen i Senja kommune) og utarbeide informasjonsmateriell om Ramsar-/våtmarksområder i Troms og Finnmark. Statsforvalteren vil utarbeide en besøksstrategi for området.

Ny grensemerking ble fullført i 2018 ved hjelp av Jordskifteverket i samarbeid med Statsforvalteren. Det var behov for ny grensemerking, da sandbankene flytter på seg og elva tok med seg grensemerkene på elvebreddene. I forbindelse med grensemerkingen ble det gjennomført en mindre grenseendring for naturreservatet. Statsforvalteren skal utarbeide nytt vernekart i tråd med jordskiftekartet, som deretter vedtas av Miljødirektoratet.

Vurdering av behov for overvåkning

Vi legger opp til regelmessig overvåkning av bestandene av nordlandsglattkrans, og nykartlegging hvert femte år. Siden denne arten, og flere andre truede eller sjeldne pusleplanter, er knyttet til mudderbanker som flytter på seg, bør det ikke foretas uttak av sand uten at det har vært foretatt nykartlegging av arten innenfor de siste tre årene før tiltak.

Se vedlegg 4.

7.5 Skjøtsel

Måselvutløpet naturreservat er preget av menneskers langvarige ekstensive bruk av områdene til hogst, beite og slått. Med skjøtsel menes tiltak som forvaltningsmyndigheten står for, der målet er å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. Dette kan innebære f.eks. fjerning av fremmede treslag og kanalisering av ferdsel.

Det er flere granplantefelt i reservatet, og gran er ikke en naturlig forekommende art nord for Saltfjellet (figur 10). Feltet har nå begynt å spre seg, og det dukker opp enkelte granplanter rundt om. Det er derfor vurdert at granplantefeltene skal sluttavirkes, og at annen gran som finnes spredt i området fjernes. Dersom grunneiere ikke selv kan fjerne gran, kan dette etter avtale utføres av Statens naturoppsyn eller andre på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten, som skjøtselstiltak. Se også omtale av hogst i kap. 6.3.

Fortsatt er det beitebruk i området. Beite på holmene bidrar til å opprettholde kulturmarkspreget.

Deler av naturreservatet har tydelig kulturmarkspreget. Dette gjelder blant annet bjørkeskogen som er klassifisert som svak lågurtskog (VV0000234-11) på Olderholmen og Ingvartholmen, og et lite areal som er klassifisert som beiteeng (VV0000234-6) som ligger som en lomme i flomskogen nord på Olderholmen (jf. vedlegg 2, figur 1 og tabell 1). Her er det ønskelig at kulturmarkspreget bevares ved fortsatt hogst, krattrydding og beite. Retningslinjer for hogst er nærmere omtalt i kapittel 6.3. Funn av en gammel hesjepåle med hull til liggende hesjestenger lenger sør på Olderholmen, tyder på slått også i deler av bjørkeskogen der. Om det har vært slått i bjørkeskogen på Ingvartholmen kjenner vi ikke til, men det er ikke usannsynlig.

Det er registrert rester av en gammel flomvoll rundt en holme vest for Ungsmalholmen, der vegetasjonen tyder på at det tidligere har vært slåttemark (VV0000234-5) (jf. vedlegg 2, figur 1 og tabell 1). Tradisjonell slåttemark og arts mangfoldet knyttet til denne naturtypen er på tilbakegang over hele landet. Slåtteenger er blomsterrike og artsrike naturtyper som også tiltrekker seg mange insekter (ville pollinatorer som sommerfugler,

bier, humler og fluer). I Norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018) er slåtteeng klassifisert som kritisk truet (CR), mens tradisjonell kulturmarkseng (seminaturlig eng) er klassifisert som sårbar (VU). Tradisjonell slått er et skjøtselstiltak som kan vurderes for å bevare denne naturtypen i Målselvutløpet naturreservat. Gjennom dette kan en gjenskape levesteder for flere stedegne plante- og dyrearter som hører til det tradisjonelle kulturlandskapet. Særlig dersom noen av grunneierne er interessert, eller et lokalt museum eller andre organisasjoner, f.eks. skoler, ønsker å skjøtte kulturmarka, ville det være veldig bra for mangfoldet i naturreservatet. Dersom det viser seg å være interesse for skjøtsel, bør det først utarbeides en enkel skjøtelsesplan for den avgrensede kulturmarksenga for å sikre best mulig istandsetting og skjøtsel for området.

Figur 19. Skråbilde over Olderholmen. Bildet viser flomskog og åpen flommark i forgrunnen, et stort område med lysåpen bjørkeskog i midten og granplantefelt i øst samt spredt gran i nord.

Det fanges noe mink i området, et tiltak som kan virke positivt for forekomstene av fugl og fisk. Ny mink vil jevnlig komme til. Bekjempelse er ikke aktuelt som et forvaltningstiltak fra forvaltningsmyndighetens side, jfr. handlingsplan mot mink (DN-rapport 5-2011).

7.6 Retningslinjer for brukerinteresser

7.6.1 Landbruk

Ifølge verneforskriften for Målselvutløpet naturreservat er all vegetasjon i vann og på land, herunder også døde busker og trær, fredet mot enhver skade og ødeleggelse. Denne bestemmelsen er ikke til hinder for beiting som på fredningstidspunktet. På

Olderholmen omfatter dette kun beiting med værer (i tillegg til tamrein) da det på fredningstidspunktet kun beitet værer.

For å lette samlingen av dyr om høsten setter beitebrukerne hvert år ut saltslikkesteiner på strategiske steder, og det er også satt opp samlegjerder på holmene. Vedlikehold av gjerder er tillatt, uten søknad.

I henhold til erstatningsoppgjør i Hålogaland lagmannsrett 9. november 2001 framgår det at i den grad økt eller endret husdyrhold i området som grenser til naturreservatet gjør det nødvendig å etablere fysiske stengsler mot reservatet, vil det fra forvaltningsmyndighetens side bli behandlet som et skjøtselstiltak etter verneforskriftens punkt VII.

7.6.2 Hogst

Tynningshogst og sluttavvirkning

Eldre granplantefelt finnes i reservatet i alle fall på Fallstrandmoen og på Olderholmen. Etter verneforskriften er tynningshogst og sluttavvirkning i granplantefelt og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse, tillatt etter at forvaltningsmyndigheten er varslet. Nyplanting er ikke tillatt.

Vedhogst

Hogst av ved til eget bruk og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse i samsvar med denne forvaltningsplanen er tillatt. Dette gjelder i utgangspunktet ikke de grunneierne som har inngått erstatningsforlik med forutsetning om at all hogst er forbudt eller har fått erstattet skogen, se kapittel 3.1. Men det gjøres nå visse unntak, se neste avsnitt. Hittil har vedhogsten foregått uten forvaltningsplan, og derfor ved dispensasjon. NINA utarbeidet i 1998 en hogstplan med anbefalinger om hvor det ikke burde hogges innenfor reservatet. Denne anses nå som foreldet, og bestemmelser satt i denne forvaltningsplanen gjelder. Det legges da opp til at det kan hogges ved der det ikke er flomskogsmark ut fra NiN-kartlegging i 2012 (se tekstboks neste side med bestemmelser og kart figur 21 og 22). Begrunnelsen er at bjørkeskogen i stor grad er gammel kulturmark som har grodd delvis igjen, vil en viss vedhogst være positivt ved at en da åpner opp skogen. En av forutsetningene er at store trær får stå igjen, slik at en unngår oppslag av bjørkekratt. For å forebygge erosjon av bredden og hindre utrygg båtferdsel, kan det i tillegg tas ut enkeltstående trær som holder på å falle ut i elva.

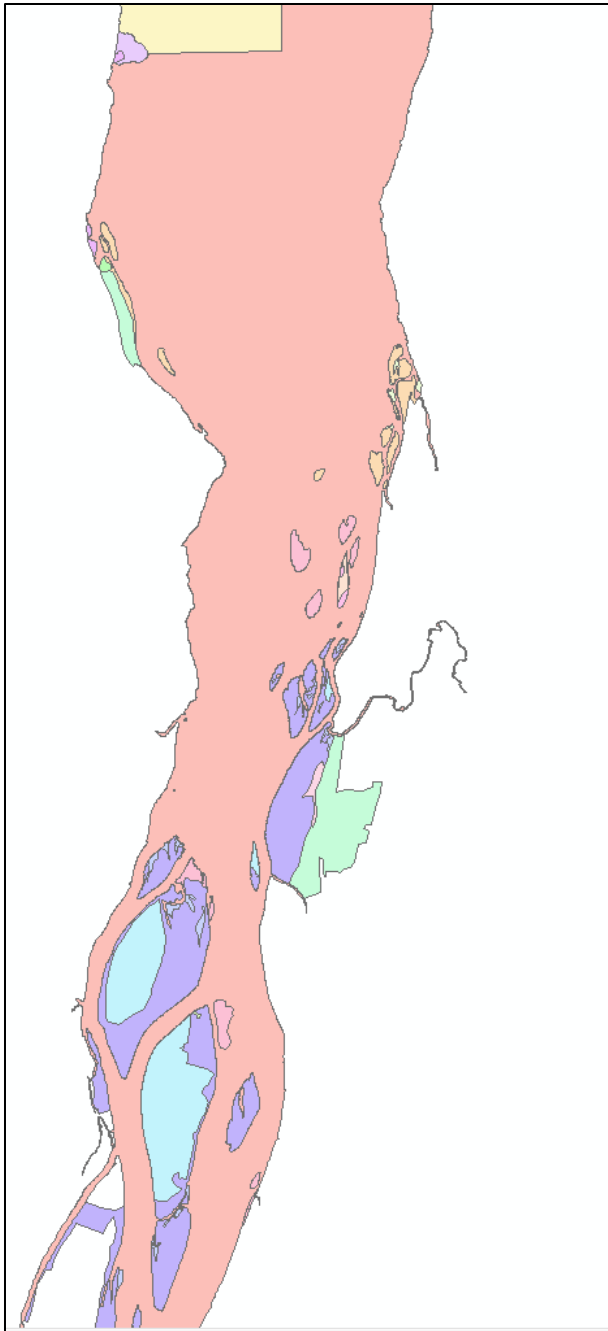
Skogen er i sin helhet erstattet på Olderholmen, men ikke på Ingvartholmen. Forvaltningsmyndigheten vil likevel tillate vedhogst både på Ingvartholmen og Olderholmen i svak lågurtskog, for å opprettholde kulturpreget. Hogsten kan altså ikke foregå på flomskogsmark. På ytre del av Fallstrandmoen, Finnsund, er det registrert kun flomskogsmark. Eier opplyser at det er to nivå på flomskogen der og at han ønsker å

hogge ved på øvre del. Inntil dette eventuelt er undersøkt, er det ikke tillatt med hogst i flomskog utenom tynning av granfelt inkludert bjørk i granfeltene (jf. forskriften kap. V punkt 9). På indre del av Fallstrandmoen/Stormoen er det derimot bjørkeskog med bærlyng der hogst kan tillates. På Klokkarholmen og Killingholmen er det overveiende flomskog og hogst tillates ikke. På Furuholmen er det litt svak lågurtskog på nordlig del, og på holmen nærmest Jettaholmen er det i nordøst litt svak lågurtskog der det kan tillates vedhogst. Høgstaudebjørkeskogen på Steinora og innenfor Saltholmen er flomskog, mens det er bærlyngskog mellom Gressholmen og Sandholmen i en kant langs sjøen.

Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med vedhogst er tillatt i samsvar med forvaltningsplanen. Med dette menes frakt av felte trær, ved og tungt hogstutstyr. Kjørebok skal føres og medbringes under kjøring. For at forvaltningsmyndigheten skal kunne ha oversikt over hvor det hogges, skal det føres logg over dette. Kjørebok og logg skal sendes til forvaltningsmyndigheten etter hogst, årlig.

Bestemmelser om hogst av ved til eget bruk (gjelder i de tilfeller der det ikke er gjort avtale om å avstå fra hogst):

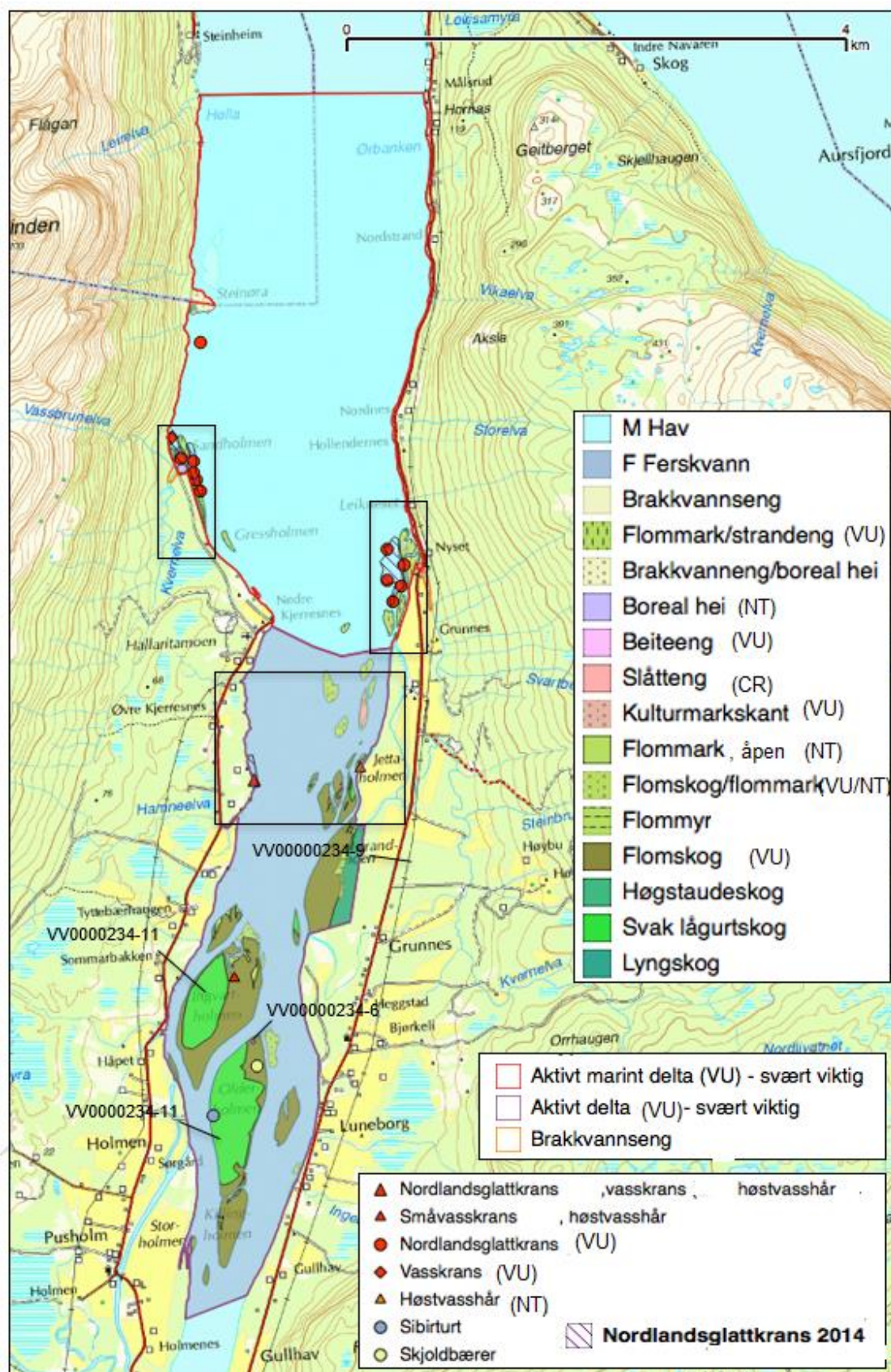
- 1 Vedhogst kan ikke foregå i flomskogsmark (se figur 21 og 22, og vedlegg 4, figur 25)
- 2 Kun bjørk og gran kan felles.
- 3 Vedhogst kan kun skje som lukket hogstform som innebærer at det skal stå igjen minst 16 trær pr dekar.
- 4 Med «eget bruk» menes husstandens behov, det vil si eier med ektefelle, barn og deres ektefeller, maksimalt 10 m³ pr år.
- 5 Store trær (>20 cm i diameter, målt 1,3 m over bakken) skal ikke felles. Eldre, særmerkete trær, samt stående og liggende død ved skal også stå igjen/ikke fjernes.
- 6 Det skal settes igjen en skogkant mot elva på minst 15 meter der det ikke skal hogges.
- 7 Det kan i tillegg tas ut enkeltstående trær som holder på å falle ut i elva for å hindre erosjon og minske fare for båttrafikken.
- 8 Hogst kan kun foregå i perioden 1.september – 15.april.
- 9 Hogstavfall kan ligge igjen spredt i terrenget.
- 10 Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med vedhogst kan bare foregå på frossen, snødekt mark for å unngå kjørespor. Kjørebok skal fylles ut med dato og bestemmelsessted før kjøring, og medbringes under kjøringen.
- 11 Melding om hogst (logg) skal rapporteres til forvaltningsmyndigheten innen 1 måned etter gjennomført hogst. Meldingen skal opplyse om tidspunkt for hogst, område, kvantum og sendes inn sammen med kjørebok årlig.

Figur 21. Vedhogst kan foregå i de lysegrønne og lyseblå områdene. De lilla, rosa og gule områdene er flomskogsmark (VU) og åpen flomfastmark (NT) jf. Naturbase.no, der vedhogst ikke er tillatt. Dette tilsvarer i kartet på neste side flommark, flomskog og flommyr (DN-håndbok 13 og NiN).

Hogst utenfor naturreservatet, i randsonen

Hogst i randsonen til vassdraget og naturreservatet skal gjennomføres i tråd med vannressursloven § 11: «ved hogst langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring, skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr». Her kan 10 meter ofte være tilstrekkelig.

Figur 22. Måselvutløpet naturreservat med naturtyper etter NiN og DN-håndbok 13. I tillegg punktforekomster av arter med særlig stor forvaltningsinteresse og bestander av nordlandsglattkrans. Se også tabeller for naturtyper og arter og bevaringsmål.

7.6.3 Sand og mudring

Sand til eget bruk

Etter søknad kan det gis tillatelse til uttak av sand til eget bruk på sjøbunn.

I erstatningsoppgjøret har en del grunneiere fått medhold i at de kan påregne å få tillatelse til uttak av sand til eget bruk, oppad begrenset til 15 m³ per år på sjøbunn.

I denne sammenheng forstås sjøbunn som sammenhengende areal nedenfor middel høyvann. Uttakssted og uttaksvolum vil bli vurdert ut fra ressursene på stedet og tilførsel av masse over tid. Grensen for middel høyvann benyttet i erstatningsoppgjøret, går ut fra nordre del av Jettaholmen i øst, og vestover nedstrøms Tennholmen og møter vestbredden litt nord for der bekken Hamnelva kommer ut i Målselva (inntegnet på eldre økonomisk kartverk, se figur 23).

Figur 23: Kartet viser grensen for middel høyvann benyttet i erstatningsoppgjøret, som går ut fra nordre del av Jettaholmen i øst, og vestover nedstrøms Tennholmen og møter vestbredden litt nord for der bekken Hamnelva kommer ut i Målselva (gardskart.nibio.no).

Av praktiske grunner kan det være ønskelig at det gis flerårige dispensasjoner til sanduttak utenfor Kjerresnes og på vestsiden av Jettaholmen. Denne holmen ligger hovedsakelig i det som på naturtypekartet er definert som «ferskvann», men vi mener likevel at det kan forsvares å hente sand her. Dette fordi det er lett å komme ut på tilstrekkelig dyp fra disse stedene, og fordi det her årlig akkumuleres store mengder sand som det er lett å få tak i. Dette forutsetter tillatelse fra aktuelle grunneiere.

I området med sjøbunn lenger nord finnes to større bestander av nordlandsglattkrans (VU) som er truet og definert som sårbar i norsk rødliste (Artsdatabanken 2015), én på hver side av elva. I områdene med disse bestandene kan det ikke påregnes tillatelse til å ta ut sand. Det skal heller ikke kjøres over dem i forbindelse med sanduttak, mudring

eller andre tiltak. En mindre bestand av nordlands-glattkrans (VU) finnes også på Øvre Kjerresnes. Det kan heller ikke påregnes tillatelse til uttak av sand der det er gjort funn av andre truede arter, for eksempel litt nord for Jettaholmen der det er funnet høstvasshår (NT) som er nær truet.

Dersom grunneierne ved Nedre Kjerresnes og Jettaholmen motsetter seg at andre grunneiere kan ta sand fra sjøbunn på deres eiendom, er alternativet at enhver som har fått forespeilet mulighet til sanduttak gjennom erstatningsoppgjøret, kan søke uttak på egen grunn. Vanlig oppfatning er at eiendommene langs elvebredden strekker seg midt ut i elva (opplysning fra Nedre Målselv elveeierlag 13.11.2019).

Statsforvalteren mener det er ønskelig å få større kunnskap om hvor mye masse som sedimenteres årlig i nedre del av Målselvtløpet innenfor naturreservatet. Inntil videre vil dispensasjoner bli behandlet etter skjønn. NVE har kartlagt masseforekomst ved Nedre Kjerresnes, der også Holmen betong AS tidligere tok ut sand til fabrikken. Men dette uttaket var på land. Restriksjoner er blant annet viktig for bevaring av silen, som er et viktig grunnlag for det rike fuglelivet.

Mudring og vanninntak

Vanninntak til vanningsanlegget til gården Grundnes kan potensielt komme i konflikt med verneformålet. Det står ikke noe om vanningsanlegget i verneforskriften, men i erstatningsoppgjøret står det at det kan påregnes tillatelse til oppmudring av elvebunn/sjøbunn ved utløpet av Heimgårdskjosen og utenfor Ungsmalholmen i den utstrekning det er nødvendig for å sikre vanninntak til vanningsanlegg i tilknytning til jordbruksdrift. Det presiseres at en slik tillatelse vil bli gitt på nærmere vilkår knyttet til blant annet sted, omfang av oppmudringen, deponering av oppmudret masse og utføring av arbeidet.

Mudring i området utenfor Heimgårdskjosen vil kunne komme i konflikt med en stor forekomst av den sårbare arten nordlandsglattkrans (VU) som finnes innenfor reservatets grenser i dette området. Forvaltningsmyndigheten vil derfor vurdere vilkår for slik mudring for å sikre at forekomsten av nordlandsglattkrans bevares (jf. naturmangfoldlovens § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

I henhold til erstatningsoppgjøret kan det påregnes tillatelse til mudring innenfor eksisterende molo ved eiendom 1/36 i Målselv, etter nærmere vilkår knyttet til bl.a. omfang og arbeid i forbindelse med mudringen.

7.6.4 Bygninger, anlegg og andre tekniske innretninger

Noen steder finnes gamle grøfter, gjerder og byggverk (hjørnet av et naust) inne i reservatet, disse er det tillatt å vedlikeholde. Nybygg eller utvidelse av eksisterende bygg kan det ikke påregnes tillatelse til.

I henhold til erstatningsoppgjøret kan det for eiendom 1/36 i Målselv påregnes tillatelse til etablering av båtoppsett for egen båt i tilknytning til eksisterende naust og moloanlegg, etter nærmere vilkår knyttet til bl.a. plassering, omfang og arbeid i forbindelse med etableringen. Dette er etablert.

Opplag av båt på eksisterende opplagsplasser for grunneiere i området er tillatt. Det presiseres at nye tekniske inngrep i denne forbindelse ikke er tillatt. Vi har ikke kart med oversikt over eksisterende opplagsplasser ved fredningstidspunktet, noe som kan være et ønske å få etablert.

Forvaltningsmyndigheten kan ifølge verneforskriften gi tillatelse til erosjonssikring langs hovedelva av et areal ved Storholmen, i overensstemmelse med planer utarbeidet av NVE.

I henhold til erstatningsoppgjøret kan det påregnes tillatelse til sikring av kant mot elv/sjø der det kan påvises at erosjon foregår, og i den grad det er nødvendig for å sikre eksisterende naust på eiendom 2/3 og 2/8 i Målselv (Nyset).

Vedlikehold av eksisterende telekabel og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse er tillatt. Forvaltningsmyndigheten skal varsles i forkant. Rydding innenfor etablert trasé anses som vedlikehold, mens all rydding utenfor ryddebeltet innebærer en traséutvidelse som ikke faller inn under det generelle unntaket og må i så fall vurderes som dispensasjon fra verneforskriften. Statsforvalteren er kjenner ikke til at det er noen telekabel i området.

Statsforvalteren ga i 1998 gitt dispensasjon til vannledning over Målselva fra Hamneelva i vest, over til Jettaholmen øst. Senere er det bygd vann- og avløpsledning fra Grunnes til nordgrensen på østbredden av Målselva (2010 – 2012), og gamle spredte utslipp i verneområdet er sanert.

7.6.5 Motorisert ferdsel

Motorferdsel til lands er generelt forbudt innenfor naturreservatet, og det er ikke tillatt med lavtflyging under 300 meters høyde. Ferdsel med motorbåt er tillatt.

Forbudet mot motorferdsel til lands er ikke til hinder for nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med vedlikehold av grøfter, og tynningshogst og sluttavirkning av granplantefelt etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.

Nødvendig motorisert ferdsel skal så langt det er mulig foregå på frossen snødekt mark, slik at kjørespor unngås.

I henhold til erstatningsoppgjøret kan det påregnes tillatelse til motorisert ferdsel for nødvendig pumping av vann til vanningsanlegg i tilknytning til jordbruksdrift på gården

Grundnes (eiendom 3/2,3,15,28,31 i Målselv), etter nærmere vilkår når det gjelder tidsperiode, trasé, områder for kjøring og for inntil tre lokaliteter av gangen. Ved innhenting av slik tillatelse vil det kreves at aktuell kjøretsré og tiltaksområde nylig (maksimum ett år tidligere) er undersøkt for forekomst av truete og sårbare pusleplanter, slik at skade på disse kan unngås.

Ved Nedre Kjerresnes setter noen ut båter for å fiske i havet. Det er noe konflikt mellom motorbåttrafikken og sjøørretfiske fra land, på grunn av smal «*djupål*» som gjør at båtene kommer ganske nær handicapfiskeplassen i øst. Denne konflikten vedrører ikke verneformålet, men situasjonen kan muligens bedres ved informasjonstiltak.

7.6.6 Jakt, fiske og friluftsliv

Området er mye brukt av sportsfiskere, jegere og andre friluftinteresserte mennesker. Fiske er tillatt. I noen grad brukes området til padling med kano. Videre er jakt og fangst på elg, rype, hare, rødrev og mink i samsvar med gjeldende lovverk tillatt. Det er ikke ferdselsforbud i naturreservatet, men dyrelivet er fredet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Sanking av bær og matsopp er tillatt.

Det er fremmet ønsker om å kunne ta drivved til bål. Etter faglig skjønn har bruk av drivved til kaffebål ubetydelig virkning på verneverdiene, men det er ikke tillatt etter verneforskriften. Bålbrenning i seg selv er ikke omtalt i verneforskriften, og er tillatt.

Statsforvalteren mener verneforskriften bør endres slik at skånsom bruk av trevirke til bålbrenning blir tillatt. Inntil dette eventuelt er endret, vil en måtte opplyse om at bålved ikke kan tas innenfor verneområdets grenser.

Det er fremmet ønske om at det gis fellingstillatelse på sel med henvisning til at den er årviss og går opp i Målselvfossen og er i konflikt med laks- og sjøørretfisket. Slike søknader må behandles konkret i det enkelte tilfelle, og krever også tillatelse av Fiskeridirektoratet etter forskrift om regulering av sel på norskekysten. Det er også kommet innspill om fellingstillatelse på oter og vist til at den tar mye fisk. Oter er en ikke jaktbar art og er klassifisert som sårbar (VU) på rødlista. Vi anser at felling av oter her ikke vil være aktuelt i.h.t. forskrift om skadegjørende vilt (må i så tilfelle vurderes som unntak av Miljødirektoratet etter kap. II A i den forskriften).

7.6.7 Turisme og reiseliv

I arbeidet med denne forvaltningsplanen har det virket som det ikke er så stor interesse for å utvikle reiselivet i tilknytning til Målselvtløpet naturreservat. Interessen kan likevel øke i framtiden. Dette kan bringe opp spørsmål om muligheter for mer tilrettelegging både utenfor og innenfor reservatets grenser. Så lenge det ikke er konkrete planer, er det vanskelig å vite hva som vil være aktuelt i framtiden. Fiske foregår og er viktig i området også for turister, og dette er godt organisert, etter hva vi forstår.

Foreløpig finnes det turkart for området med avmerking av båtutsett, handicap-fiskeplass, badeplass etc. Med slike avmerkinger følger behov for parkering, søppeltømming, doer, informasjonstavler etc. De fleste av disse behovene kan møtes/er møtt ved tilrettelegging utenfor grensene av naturreservatet.

Der det ikke er mulig å tilrettelegge utenfor grensene av naturreservatet, vil eventuelle tiltak innenfor grensene måtte vurderes opp mot, vernebestemmelsene. Dersom tiltaket bidrar til å ta vare på viktige verneverdier, vil dette være et argument for tiltaket.

7.7 Undervisning og formidling

Området byr på mange muligheter til opplevelser for naturinteresserte, også for dem som søker kunnskapsbasert utbytte.

Det bør settes opp informasjonstavler ved to innfallsporter til verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har ansvaret for å sette opp slike tavler. Tavlene bør settes opp der det er egnet å parkere. Det er to steder som peker seg ut for å ha informasjonstavler; Nedre Kjerresnes på vestsiden av verneområdet og Vika på østsiden, som er et statlig sikret friluftsområde. Flere steder kan også vurderes, som Holmen Elvesenter ved Målsnes Båtutsett litt nord for reservatet og ved veienden av Sultindveien fra nordvest.

Informasjonstavlene skal ha kart, inneholde informasjon om verneverdier og si litt om hvilke bestemmelser som gjelder. Det kan også informeres om hvor det er tilrettelagt for bruk og om gode observasjonsplasser for fuglelivet. All slik informasjon vil følge merkevarestrategien for norske verneområder.

Historielaget har meldt interesse for å delta i utformingen av informasjonstavler. De ønsker blant annet å informere om hva elva ble brukt til tidligere, for eksempel komsefarten, og vedtransporten til Tromsø som foregikk med flatbunnete båter nedover Måselva.

Det bør utarbeides informasjonsmateriell om Ramsar-/våtmarksområder i Troms og Finnmark generelt, og om våtmarksområdet i Måselvutløpet spesielt. Dette kan gjerne være tilgjengelig for skoleklasser o.l.

En artikkel i boka «*Ka du mein for stein*» heter «*Måselvdalens historie fra siste istid til i dag*» og kan være et godt grunnlag til å utarbeide forståelig informasjon om dannelsen av Måselvutløpet og deltaet fra siste istid til i dag (Eilertsen 2004). Andre idéer som kan skape opplevelser og interesse for våtmarksområdet med elvedeltaet, kan være å arrangere utstilling av iskunst langs isbrua som etableres rett sør for verneområdet om vinteren. En siland i is eller en sangsvane på overvintring sett fra bilvinduet kan vekke glede!

Å informere om hele det mektige Måselv- og Barduelvas nedbørsfelt med alle fagfelt inkludert dannelsen, geologi, planteliv, fugle- og dyreliv og fisk, samt betydningen av vassdraget for menneskene gjennom tidene, kan gi interessant kunnskap. Hvor dette skulle skje, må diskuteres, men dette kan eventuelt være på Måselvfossen, på et av bygdehusene i dalføret eller på Karlstad skole.

Å sette opp såkalte «erfaringsstoler» på utsiktspunkt eller i spesielle naturtyper for å gi rom til opplevelse av naturen der og da, kan også være en idé. På holmene og på Fallstrandmoen kan en oppleve flomskog, og langs turstien sørover fra Målsnes (eller andre plasser) kan en oppleve utsikt over deltaet. I nedre del er fuglelivet tettest med fiskeender og andre våtmarksfugler på våren, sensommeren og høsten i trekk- og mytetidene. Plantelivet på mudderflatene er også spesielt.

Dokkadeltaet i Viken er et innlandsdelta som har utløp i ferskvann. I forbindelse med dette verneområdet er det etablert et eget senter som informerer og driver med forskning og utredninger på biologisk mangfold. Her kan en søke inspirasjon.

7.8 Oppsyn og administrasjon

7.8.1 Oppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) er en del av Miljødirektoratet og er miljøforvaltningens operative feltorgan. De fører tilsyn med naturtilstanden og med at bestemmelsene i miljølovgivningen blir overholdt. SNO har i første rekke oppgaver som beskrevet i naturoppsynsloven, dvs. forebygging av miljøkriminalitet, kontroll, veiledning og informasjon, og kan drive med praktiske oppgaver som skjøtsel, registreringer, dokumentasjon m.v.

Hovedoppgavene for SNOs aktivitet i Måselvutløpet naturreservat er:

- Påse at vernebestemmelsene overholdes. Veilede og informere besøkende om naturreservatet og bestemmelsene som gjelder.
- Føre kontroll med at gitte dispensasjoner i henhold til verneforskriften blir utført i overensstemmelse med forutsetninger og vilkår.
- Påse at grensemerker, skilt og plakater er i orden og sørge for at eventuelle mangler blir utbedret.
- Holde oppsyn/oversikt med status for naturverdiene i området, med spesiell vekt på sårbare og truede arter, naturtyper og bevaringsmål.
- Kontrollere, rapportere og reagere på brudd på verneforskriften og annet lov-/regelverk.
- Gjennomføre praktiske tiltak på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten.

7.8.2 Behandling av saker inkludert dispensasjonssaker

Forskriften for Målselvutløpet naturreservat åpner for at det kan gis dispensasjon til noen aktiviteter i verneområdet (kap VI i forskriften). Ifølge verneforskriften kan det søkes om tillatelse til «Etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer». «Uttak av sand til eget bruk på sjøbunn». «Tiltak mot vilt som forårsaker vesentlig skade». «Erosjonssikring langs hovedelva av et areal ved Storholmen (fra utløpet av Bjelma og ca 1,5 km oppstrøms) og en mindre strekning ved Sandmo i overensstemmelse med planer utarbeidet av NVE». Kap V i verneforskriften viser tillatte aktiviteter som ikke krever dispensasjon, men i noen tilfelle varsling.

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i kap VIII gjelder ikke lenger og er etter 19.juni 2009, erstattet av naturmangfoldloven § 48. Søknaden må da begrunnes i samsvar med det som er angitt i § 48 i naturmangfoldloven.

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 6.3.

Punktene under viser generelle retningslinjer for all saksbehandling som omhandler Målselvutløpet naturreservat. Inkludert søknader om dispensasjon fra verneforskriften (kap VI og eventuelt kap V).

1. Søknader om tiltak eller aktiviteter som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er forvaltningsmyndighet. Normal behandlingstid er inntil ca. 4 uker. Statsforvalteren vil sende foreløpig svar dersom en sak ikke kan behandles innen en måned etter den ble mottatt, jfr. forvaltningsloven § 11.
2. Alle søknader skal begrunnes og være så konkrete som mulig. Stikkord i denne sammenhengen er sted, omfang, tidspunkt, type utstyr/kjøretøyer/ redskap. Det er ofte en fordel at omsøkte tiltak er tegnet inn på kart.
3. Vernebestemmelsene gjelder parallelt med annet lovverk, og søknader vil ofte måtte behandles etter flere lover. Dersom det er motstrid mellom flere regelverk, vil det strengeste lovverket gå foran annet lovverk. Søknader behandles derfor som hovedregel først etter verneforskriften. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk.
4. Statsforvalteren kan fastsette vilkår for dispensasjon. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal Statsforvalteren vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på at vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.

5. Statens naturoppsyn og Statsforvalteren er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Følgende instanser skal ha kopi av alle dispensasjonsvedtak: Målselv og/eller Senja kommune og Statens naturoppsyn. Andre gjenpartsadressater vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. Vedtakene legges også ut på nettsiden www.miljovedtaksregisteret.no fortløpende.
8. Vedtak etter verneforskriften er enkeltvedtak og kan påklages av de med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningslovens § 28. Fristen for å klage er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet fram til vedkommende part.
9. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak stiles til direktoratet, men sendes via Statsforvalteren. Dersom Statsforvalteren opprettholder sitt vedtak, skal klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling.

7.8.3 Virksomhet utenfor verneområdet

Vernebestemmelsene regulerer bare tiltak innenfor vernegrensene, ikke tiltak utenfor, selv om de påvirker verneverdiene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven § 49 om utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. I § 49 fastsettes det at dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, så skal hensynet til verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. Naturmangfoldloven § 49 retter seg ikke mot forvaltningsmyndigheten for verneområdet, men den myndighet som forvalter det regelverket det søkes om tillatelse etter. I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) om naturmangfoldloven nevnes forurensing, endring av vannstand og drenering som eksempel på tiltak som kan ha negativ virkning på verneverdiene.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jfr. naturmangfoldloven § 6. Det innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

7.8.4 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av naturreservatet er det viktig at lovverket følges opp og at overtredelser av lovverket blir sanksjonert gjennom illeggelse av straff eller forvaltningsmessige sanksjoner. SNO vil reagere der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten.

For å ivareta lovens formål har naturmangfoldloven i kap. IX bestemmelser om håndheving og sanksjoner. Statsforvalteren er delegert myndighet etter naturmangfoldloven kap. IX § 69-73 om:

- Retting og avbøtende tiltak.
- Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.
- Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.
- Tvangsmulkt.

Miljødirektoratet har myndighet til å gi pålegg om overtredelsesgebyr, jfr. naturmangfoldloven § 74.

Strafferammen for overtredelser av naturmangfoldloven, er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser.

8. KILDER

Faglige artikler

Barrett, R. 1980: Vinterens vannfugltelling. «Titusenvis av fuggel i Troms om vinteren - det sei han Rob». *Krykkja* 3: 9-13.

Bjørklund P.K.1983. Målselvtløpet. *Krykkja*: 22-30.

Cederløv, A. C. 1981. *Ornitologisk viktige våtmarksområder i Troms*. Fylkesmannen i Troms, 62 s.

Cederløv, A.C. 1985: *Foreløpig vurdering av noen våtmarker undersøkt i 1980*. Fylkesmannen i Troms, 7 s.

Direktoratet for naturforvaltning 2001. Forvaltning av verneforskrifter. Rundskriv november 2001. Revidert februar 2010.

Ecofact Nord AS 2012: NiN-kartlegging, basiskartlegging av Målselvtløpet naturreservat.

Ecofact Nord AS 2015: Utkast til forvaltningsplan for Målselvtløpet naturreservat. Samarbeid med Fylkesmannen.

Eilertsen, R., Corner, G.D., Aasheim, O., Andreassen, K., Kristoffersen, Y. and Ystborg, H. 2006. *Valley-fill stratigraphy and evolution of the Målselv fjord valley, northern Norway*. In: Dalrymple, R.W., Leckie, D.A. and Tillman, R.W. (eds), *Incised Valleys in Time and Space*, SEPM Special Publication, no. 85, p. 179-196.

Eilertsen, R., Corner, G.D. and Aasheim, O. 2005. Deglaciation chronology and glacio-marine successions in the Malangen-Målselv area, northern Norway. *Boreas* 34, 1-19.

Eilertsen, R., Corner, G. D., Aasheim, O. & Hansen, L. 2002: *Facies characteristics and architecture of Holocene fjord-delta sediments in the Målselv valley, northern Norway*. In: Eilertsen, R. (ed.) *Sedimentological and geophysical investigation of valley-fill sediments in Målselv, northern Norway*. Dr. Scient. thesis, University of Tromsø, 176 pp.

Eilertsen, R. 2004. *Målselvdalens historie fra siste istid til idag*. I: Dahl, R. & Sveian, H. (red.). *Ka dokker mein førr stein! Geologi, landskap og ressurser i Troms*. Norges geologiske undersøkelse, Trondheim, 118-125.

Eliassen, J. 1983: Målsnes. *Krykkja* 6: 31-32.

Fjelland, M. Elven, R. & Johansen, V. 1983. Havstrand i Troms, botaniske verneverdier. Institutt for biologi og geologi, UiTø. *Rapport T-551: 148-149*.

Fremstad, E. & Øvstedal, D.O. 1979. The phytosociological and ecology of grey alder

(*Alnus incana*) forests in central Troms, north Norway. *Astarte 11*: 93-112.

Fylkesmannen i Troms, 1989. *Målselvtløpet*. I: Utkast til verneplan for våtmarksområder i Troms fylke, s 74-77.

Gaarder, G., Alvereng, P., Hanssen, U. & Langmo, S. H. L. 2015. Kartlegging av nordlandsglattkrans *Tolypella normaniana* i 2014. *Miljøfaglig Utredning Rapport 2015-12*: 1-47.

Gaarder, G., Alvereng, P., Hanssen, U. & Langmo, S. H. L. 2015. Supplerende naturtypekartlegging i Nordland og Troms 2014. Registreringer gjort under søk etter nordlandsglattkrans. *Miljøfaglig Utredning Rapport 2015-01*: 1-23 + vedlegg, ISBN 978-82-8138-751-5.

Hindrum, R. 1981. Våtmarker i Troms. *Vår fuglefauna 4*: 11-14.

Hjeltnes, A. & Bjørklund, P.K. 1981. Vinterfugltelling i Malangen vinteren 1981. *Krykkja 4*: 29-33.

Johansen, O., Rossnes, T., Barrett, R. & Johansen, L. 1978. Sommerens ekskursionsjoner *Krykkja 1*.

Johansson L 1979. *Ornitologisk inventering av 15 brakkvannsområder i Troms, sommeren 1978*. Fylkesmannen i Troms. 47 s.

Johansson, L 1981: *Vintertelling av vannfugl i 14 fjordområder i Troms, mars 1980*. Fylkesmannen i Troms. 17.s

Johansson, L. & Vader, W. 1980: Faunistisk rapport for Troms 1968-78. *Vår fuglefauna 3*: 38-44.

[Miljødirektoratet. 2020. Basiskartlegging av verneområder: Oppdragsbeskrivelser fra og med 2010: Oppdragsbeskrivelse 2016, 2017, 2018, 2019.](#)

Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks – kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2.

NIVA 2009. *Målselvfjorden*. Naturbase faktaark BN00061318.

Nordtug, B. 1998. *Vegetasjonskartlegging og floraregistrering i Målselvtløpets naturreservat*. Rapport til Fylkesmannen i Troms. 28s. + vedlegg og kart.

Rikardsen F, 1980: Årets ekskursionsjoner – noen inntrykk fra Målselv. *Krykkja 3*: 22-23.

Strann, K.-B. 1998. Telling av vannfugl i Målselvtløpet Naturreservat vår og høst 1998. *NINA Oppdragsmelding 573*:1-12.

Strann, K-B., Systad, G-H. & Tømmervik, H. 1999-2000. Flora og fauna registrering i Målselvtløpet Naturreservat, samt revisjon av vegetasjonskart. *NINA Oppdragsmelding 658: 1-18.*

Wartena, E.M.M. 1998. Vannkvalitet i vassdrag i Troms. *Akvaplan-niva rapport APN512.814.1, 56 s + vedlegg.*

Wegener C og Arnesen G. 2013. Vurdering av problemstillinger ved revisjon av DN-håndbok 13 og NiN versjon 1. Erfaringer fra Troms 2012. Ecofact rapport 253, 23.s.

Aktuelle håndbøker, planer og databaser

Truede arter og naturtyper:

[Norsk rødliste for arter](#) (Artsdatabanken 2015)

[Norsk rødliste for naturtyper](https://www.artsdatabanken.no) (Artsdatabanken 2018) (<https://www.artsdatabanken.no>)

Naturmangfold:

DN-håndbok 13-2007 med nye faktaark 2014 (naturtyper)

DN-håndbok 11-2000 (viltkartlegging)

DN-håndbok 19-2001 (marine naturtyper) (<https://www.miljodirektoratet.no>)

[Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks – kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2.](#)

[Artskart](#) i Artsdatabanken

Fremmede arter:

[Fremmedartslista 2018](#) (Artsdatabanken, Trondheim.)

Handlingsplan mot mink (Direktoratet for naturforvaltning 2011)

Vannmiljø og forurensing:

Flerbruksplan for Bardu og Målselvvassdraget, Interkommunal kommunedelplan for Bardu og Målselv, KS-sak 62/95, 4.5.1995

Forvaltningsplan for Bardu-Målselvvassdraget – Malangen. Godkjent av Kongen i statsråd 11.6.2010.

Elvedeltabasen (<https://www.elvedelta.no>)

Overvåking og forvaltning:

Miljødirektoratet 2019: Miljødirektoratets fagsystem for verneområdeforvaltning;

NatStat og NatReg. Brukerveiledning Versjon 20191212 46s.

Miljødirektoratet 2013: Veileder for behandling av utbyggings saker som kan berøre Ramsar-områder og andre vernede våtmarksområder, M47-2013, 21 s.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Veileder M106-2014 fra Miljødirektoratet 22 s.

9. **VEDLEGG**

[VEDLEGG 1 VERNEFORSKRIFT](#) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 2 KRITERIER FOR IDENTIFISERING AV VÅTMARKSOMRÅDER AV INTERNASJONAL BETYDNING](#). **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 3. HVORDAN MÅLSELVUTLØPET NATURRESERVAT OPPFYLLER NOEN AV DE NI KRITERIENE FOR IDENTIFISERING AV VÅTMARKSOMRÅDER AV INTERNASJONAL BETYDNING](#) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 4 NATURTYPER OG ARTSMANGFOLD](#)..... **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 5 BEVARINGSMÅL MED TILSTANDSVARIABLER OG OVERVÅKNINGSMETODIKK](#).. **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 6: SAMLET TILTAKSBESKRIVELSE MED KOSTNADSOVERSLAG OG FREMDRIFTSPLAN FOR MÅLSELVUTLØPET NATURRESERVAT 2020 – 2030 \(ID VV00000234\)](#) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 7 BEGREPSFORKLARING](#) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 8 LOGG FOR VEDHOGST OG KJØREBOK](#) **FEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.**

[VEDLEGG 9: SPESIELLE SKJØNNFORUTSETNINGER](#)
Feil! Bokmerke er ikke definert.

Figur 24. Målselvtløpet. Foto: Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Vedlegg 1 Verneforskrift

Forskrift om fredning av Målselvtløpet naturreservat, Målselv og Lenvik kommuner, Troms

Fastsatt ved kgl.res. 8. desember 1995 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 18. april 1996 nr. 445, 17. juni 2002 nr. 665.

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23 er et våtmarksområde i Målselv og Lenvik kommuner i Troms fylke fredet som naturreservat ved kgl.res. av 8. desember 1995 under betegnelsen «Målselvtløpet naturreservat». Med hjemmel i kgl.res. av 3. juli 1987 nr. 572, jf.

Miljøverndepartementets brev av 3. november 1988 om delegering av myndighet til Direktoratet for naturforvaltning, er forskriften endret av Direktoratet for naturforvaltning den 17. juni 2002.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 1/17, 1/18, 1/20, 1/25, 1/28, 1/36, 2/1, 2/2, 2/3, 2/4, 2/5, 2/6, 2/10, 2/11, 2/14, 2/16, 2/24, 3/1, 3/2, 3/3, 3/6, 3/10, 3/13, 3/14, 3/19, 3/20, 3/21, 3/28, 3/31, 4/1, 4/2, 4/3, 26, 4/4, 4/11, 4/12, 4/15, 4/16, 4/17, 4/19, 4/20, 4/23, 4/24, 4/25, 4/26, 4/28, 5/5, 5/6, 5/8, 5/9, 5/10, 5/11, 5/13, 5/23, 5/28, 5/31, 67/4, 20, 67/6, 67/13, 67/45, 67/68, 74/1, 74/2, 10, 74/3, 74/4, 74/5, 74/6, 74/7, 74/8, 74/9, 74/12, 74/14,

74/15, 75/1, 75/2,10,17,19, 75/3, 75/5,7,12, 75/8, 75/9, 75/11,18, 75/14, 75/16, 76/1, 76/2, 76/3, 76/4, 76/5, 75/7, alle i Målselv kommune og 1/1 i Lenvik kommune.

Reservatet dekker et areal på ca 12.875 daa, hvorav ca 1.750 daa landareal og ca 11.125 daa brakkvann.

Grensene for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:20.000, datert Miljøverndepartementet desember 1995. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Lenvik kommune, i Målselv kommune, hos Fylkesmannen i Troms, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka der de går over land. Knekkpunktene bør koordinatfestes.

III

Formålet med fredningen er å bevare:

- Et elveutløp med holmer og sandbanker under stadig forandring.
- Strandenger og flommarkskog som er tilpasset dette naturmiljøet.
- Det rike fuglelivet med særlig vekt på den store konsentrasjonen av fiskeender i trekketidene.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser (jfr. likevel punktene V-VII):

1. All vegetasjon i vann og på land, herunder døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye arter må ikke innføres.
2. Dyrelivet, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Bruk av skytevåpen og slipp av hund er forbudt. Utsetting av vilt er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, etablering av oppdrettsanlegg til lands og til vanns, opplag av båter, hensetting av campingvogner, brakker o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistinga er ikke uttømmende.
4. Motorisert ferdsel til lands og lavtflyging under 300 m er forbudt. Forbudet omfatter også bruk av modellbåter og modellfly.

V

Bestemmelsene i pkt. IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i rednings-, ambulanse, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed, inkludert bruk av motorisert framkomstmiddel.
2. Sanking av bær og matsopp
3. Jakt og fangs på elg, rype, hare, rødrev og mink i samsvar med viltlovens bestemmelser.
4. Beiting som på fredningstidspunktet.
5. Hogst av ved til eget bruk og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse i samsvar med forvaltningsplan.
6. Reindriftsnæringas bruk av området til flytting, opphold og beite for rein og nødvendig motorferdsel i forbindelse med reindriftsutøvelse på frossen, snødekt mark.
7. Vedlikehold av tidligere opptatte grøfteavløp som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksarealer og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
8. Vedlikehold av eksisterende gjerder og byggverk.
9. Tynningshogst og sluttavvirkning i granplantefelt og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
 10. Vedlikehold av eksisterende telekabel og nødvendig motorisert ferdsel i denne forbindelse etter at forvaltningsmyndigheten er varslet.
 11. Opplag av båt på eksisterende opplagsplasser for grunneiere i området.
 12. Fiske

VI

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gi tillatelse til:

1. Etablering av nye grøfteavløp for drenering av tilgrensende arealer.
2. Uttak av sand til eget bruk på sjøbunn.
3. Tiltak mot vilt som forårsaker vesentlig skade
4. Erosjonssikring langs hovedelva av et areal ved Storholmen (fra utløpet av Bjelma og ca. 1,5 km oppstrøms og en mindre strekning ved Sandmo i overensstemmelse med planer utarbeidet av NVE

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det bør utarbeides forvaltningsplan som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII

Forvaltningsmyndigheten kan gjøres unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig

samfunnsmessig betydning og i andre særlige tilfeller, når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

1 Inntil videre er forvaltningen av fredningsforskriften lagt til Fylkesmannen i Troms.

X

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1 B Kommentarer til forskriften kapittel II: Eiendomsforhold

Følgende eiendommer er oppført i verneforskriften kapittel II som gårds- og bruksnummer som er berørt av det fredete området, men er pr. dags dato (03.09.2021) vurdert å ikke bli berørt av vernet eller eiendommene eksisterer ikke lengre, jf. matrikkelen: Målselv kommune: 1/25, 3/10, 4/4, 4/25, 5/13, 4/20, 67/6, 67/13, 67/45, 67/68, 75/5 og 75/18.

Følgende eiendommer er ikke oppført i verneforskriften, men pr. dags dato (03.09.21) vil det fredete området berøre / grense til disse eiendommene i tillegg til allerede oppførte eiendommer: Målselv kommune: 1/95, 1/96, 2/8, 2/21 (i sjø), 2/17, 2/23, 2/28, 2/26, 2/30, 3/12, 4/31, 4/43, 4/46, 4/42, 5/7, 5/12, 75/4, 75/6. Senja kommune: 1/26.

Vedlegg 2 Kriterier for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning

- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det inneholder et representativt, sjeldent eller unikt eksemplar av en naturlig eller tilnærmet naturlig våtmarkstype man finner innenfor den egnede biogeografiske region.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder sårbare, utrydningstruede eller kritisk truede arter eller truede økologiske samfunn.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder bestander av plante- og/eller dyrearter som er viktige for å bevare biodiversiteten i en bestemt biogeografisk region.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder plante- og eller dyrearter i en kritisk periode i deres livssyklus, eller gir beskyttelse i tider med ugunstige forhold.

- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder 20 000 eller flere våtmarksfugl.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det jevnlig opprettholder 1 % av individene i en populasjon av en art eller underart av våtmarksfugl.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det opprettholder en vesentlig andel underarter, arter eller familier av stedefen fisk, stadier av livshistorien, interaksjoner mellom arter og/eller bestander som er representative for våtmarkers fordeler og derfor bidrar til det globale biologiske mangfoldet.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det danner et viktig grunnlag for mat til fisk, gyteområde, oppvekstområde og /eller vandringsvei som fiskestammer i eller utenfor våtmarksområdet er avhengige av.
- Et våtmarksområde bør vurderes som internasjonalt viktig hvis det jevnlig opprettholder 1% av individene i en populasjon av en art eller underart av dyr, annet enn fugl, som er avhengige av våtmarksområder.

Kriteriene er hentet fra faktaark for Ramsar-områder vedlegg II. Faktaarket med vedlegg kan lastes ned fra www.ramsar.org/.

Vedlegg 3. Hvordan Måselvutløpet naturreservat oppfyller noen av de ni kriteriene for identifisering av våtmarksområder av internasjonal betydning

Området er representativt for denne nordlige regionen med et delta (VU sårbar landskapsdel) ved utløpet av en stor elv i en smal fjord og dynamikker skapt av store tidevannsforskjeller i vannivå. Botanisk viser området suksesjoner fra pionervegetasjon til stabile vegetasjonssamfunn. (Punkt 1) Dette er ett av de største deltaene i Troms fylke. Verneområdet støtter sårbare og truede fugler, både som overvintringsområde for sangsvane (*Cygnus cygnus*) og oppholdsområde for sjøorre (*Melanitta fusca*) (VU sårbar art) og hekking av dvergspett (*Dendrocopos minor*). Området har også en liten bestand av oter (*Lutra lutra*) (VU sårbar art). Nylig oppdaget i 2014 er at området har fylkets eneste kjente forekomster av kransalgen nordlandsglattkrans (*Tolypella normaniana*) (VU) som ble oppdaget her i 2014 på mudderbunn (Artsdatabanken 2015). Arten er endemisk for Norge og finnes i Nordland og Troms.

Området er viktig for å opprettholde biologisk mangfold i regionen. Det er av generell viktighet for fugler på trekk i Troms, og spesielt for våtmarksfugl som laksand og siland. Dette området er viktig for trekkfugler i Troms og for overvintrende ender og svaner og støtter disse populasjonene gjennom den kritiske vinterperioden, spesielt gjelder dette fiskeender (Merganser-arter som siland og laksand). Botanisk er området viktig som et spesielt strandengområde på havstrand på øyene og enger langs kysten. En viktig stamme av atlantisk laks (*Salmo salar*) passerer gjennom verneområdet mellom Måselva og havet.

Vedlegg 4 Naturtyper og arts mangfold

Naturtyper i Måselvutløpet naturreservat ble kartlagt etter DN-håndbok 13 og Miljødirektoratets instruks (NiN versjon 1) av Ecofact i 2012. Viktige naturtyper er vist i figur 1, og listet opp i tabell 1.

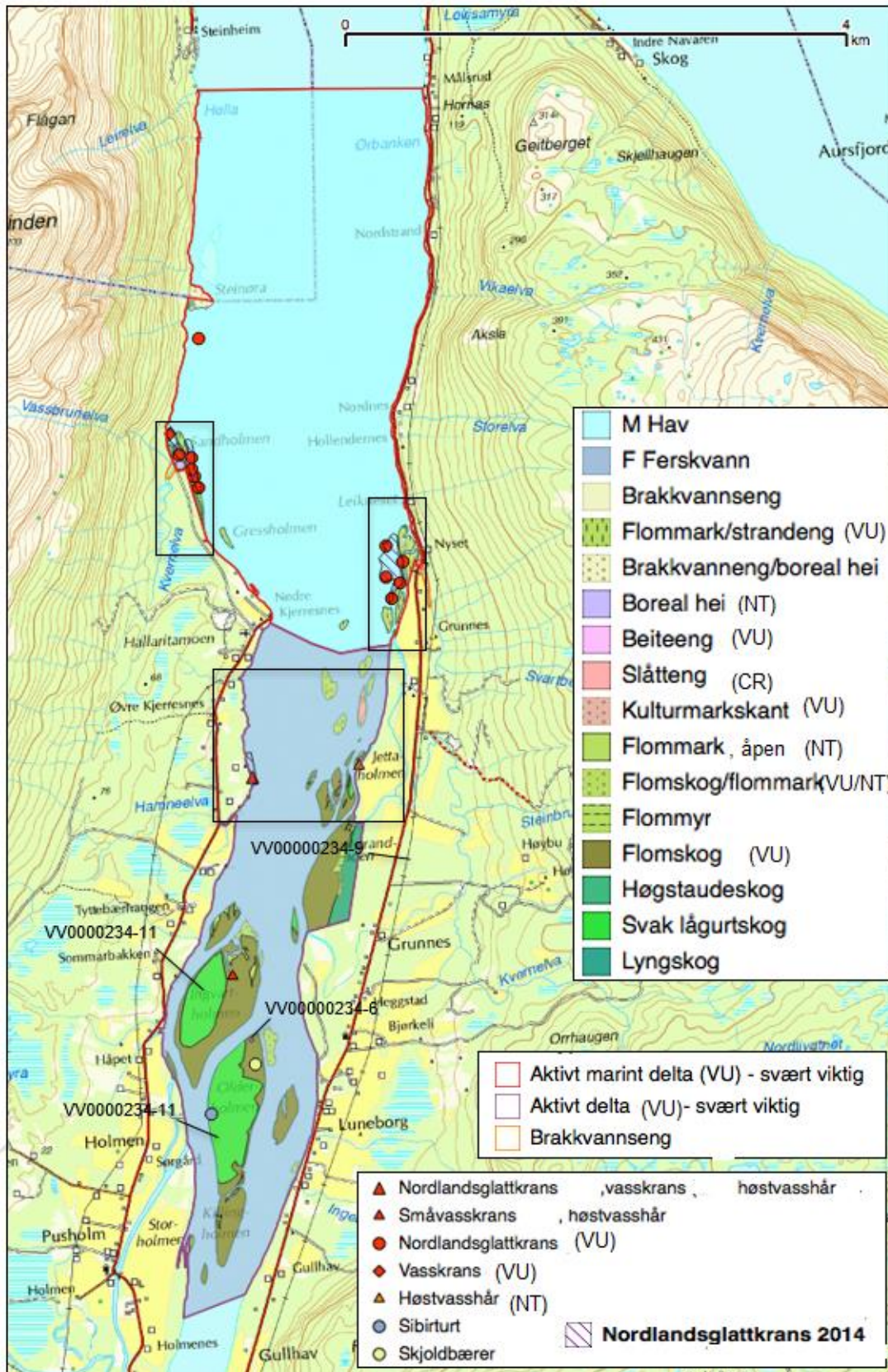
Hele naturreservatet er avgrenset som svært viktig naturtype etter DN-håndbok 13, nedre del som aktivt marint delta, øvre del som aktivt delta. Flere mindre naturtypelokaliteter innenfor disse har også høy verdi etter DN-håndbok 13, blant annet finnes det både viktige brakkvannsenger og flommarkskog innenfor naturreservatet, men verdien er ikke vurdert spesielt for disse. Mesteparten av reservatet er også avgrenset som svært viktig i strandsonen etter DN-håndbok 19.

Også rett utenfor naturreservatets grense er det avgrenset to viktige brakkvannsenger, en kalt Nyset nedre (Heimgårdskjosen) (BN00116606, Naturbase) og en ved utløpet av Kvernelva kalt Sandholmen indre (BN00116610), opp for veien ved Sandholmen (av Geir Gaarder m.fl. 2015).

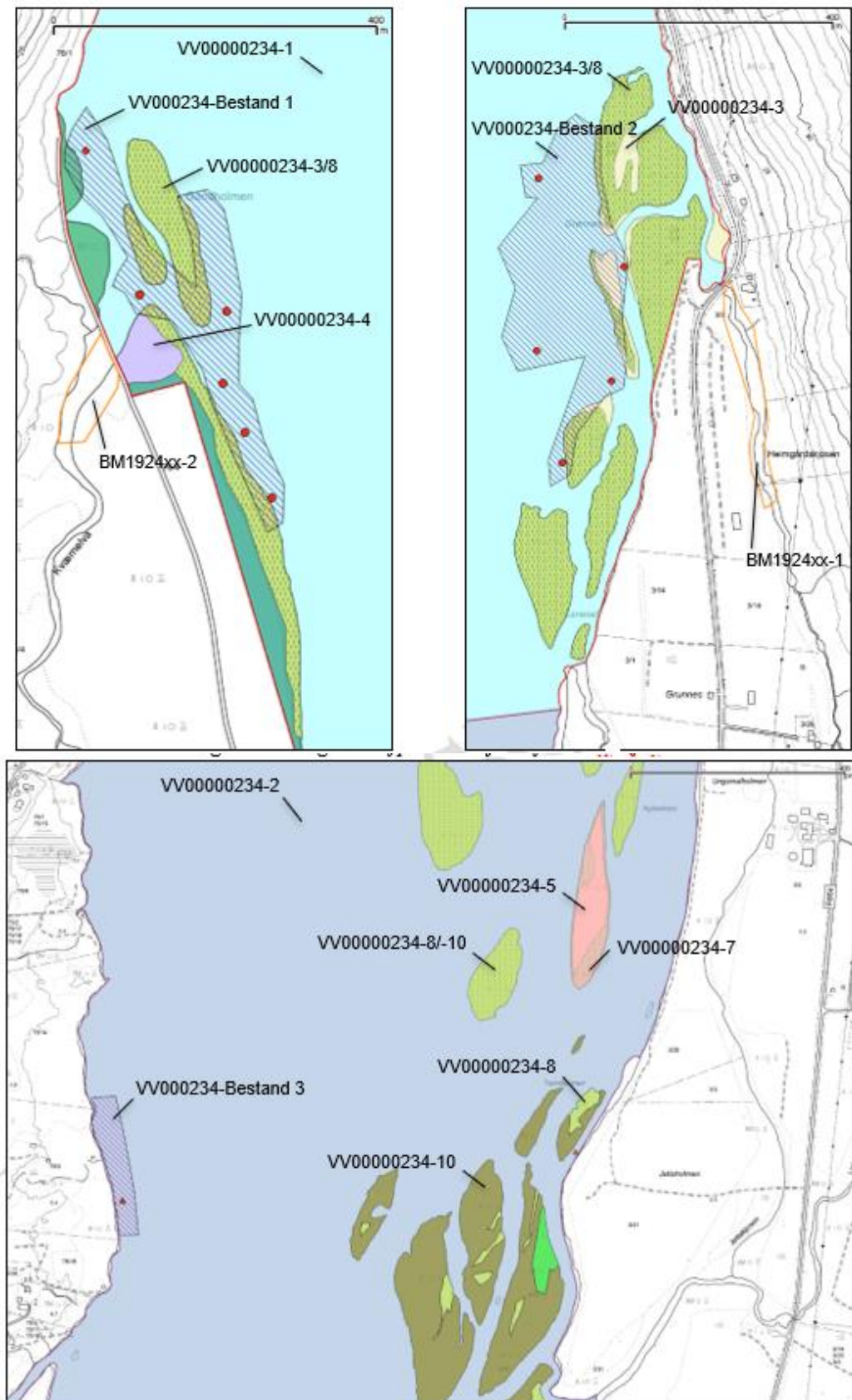
Naturtype	Rødliste 2018	Areal Dekar	Stedfesting	Kommentar
Delta	VU	7527		Landskapsdel
Aktivt marint delta		7527	VV0000234-1	DN-hb 13: A-verdi. Inkluderer bløtbunns- områder i strandsonen
Ativt delta		5037	VV00000234-2	DN-hb 13: A-verdi
Bløtbunnsområder i strandsonen		7527		DN-hb 19: A-verdi
Ellevannmasser	NT			Middel høyvann går fra Hamneelva nord for Tennholmen til Jettaholmen. Flo kan merkes til Olsborg
Flomskogsmark	VU	800	VV00000234-10 (flere lokaliteter)	Stor, med mye død ved og intakt hydrologi tilsier A-verdi etter DN-hbok13
Svak lågurtskog		473	VV00000234-11 (flere lokaliteter)	Tradisjonelt holdt åpen ved hogst, beite og krattrydding. Også slått på holmene. Bjørk er dominerende tre.
Åpen flomfastmark	NT	41	VV00000234-8 (flere lokaliteter)	
Mosaikk åpen flomfastmark og flomskogsmark	NT/VU	91	VV00000234-8/10 (flere lokaliteter)	
Mosaikk strandeng seminaturalig/åpen flomfastmark	LC/NT	95	VV00000234-3/8 (flere lokaliteter)	
Seminaturalig eng, beiteeng	VU	7	VV00000234-6 (en lokalitet)	Nordvest på Olderholmen. En del gjengrodd, få spesialiserte arter, C-verdi etter DN-hb 13

Seminaturlig eng, slåtteeng	CR	10	VV00000234-5 (en lokalitet)	På holme vest for Ungsmalholmen. Få spesialiserte arter, C-verdi etter DN-håndbok 13
Seminaturlig eng, kulturmarkskant	VU	6	VV00000234-7 (en lokalitet)	På holmen vest for Ungsmalholmen.
Strandeng		9	VV00000234-3	Størrelse og variasjon tilsier minst B-verdi etter DN-hb 13. Grønnøra
Strandeng og strandsump: Rett utenfor verneområdet		9	BM1924xx1= BN00116606	Rett utenfor nr. Nyset nedre inkl. Heimgårdskjosen. DN-håndbok 13: B-verdi
Strandeng og strandsump: Rett utenfor verneområdet		5	BM1924xx2= BN00116610	Rett utenfor Sandholmen indre, langs Kvernelva DN-hbok 13: B-verdi
Mosaikk strandeng/ boreal hei	LC/VU	25	VV00000234-3/4 NIN0059088 , NIN0059075	Steinøra
Boreal hei	VU	4	VV00000234-4	Boreal hei, avhengig av skjøtsel, moderat beite og rydding av vedvekster for å unngå gjengroing. Innenfor Sandholmen. Beites i dag.
Flommyr		13	VV00000234-9 (flere lokaliteter)	Fallstrandmoen øst

Tabell 1. Tabellen viser rødlistede naturtyper og deres arealer (jf. figur 1 kart) i Måselvutløpet naturreservat, etter Norsk rødliste for naturtyper 2018, Artsdatabanken. Tabellen viser i tillegg avgrensning av andre naturtyper av interesse for verneverdier og skjøtsel. [VV00000234](#) er Måselvutløpets identitetsnummer i Naturbasen. De påfølgende numrene er identitetsnummer for NiN-avgrensning av naturtype. Se kart over naturtypene.

Figur 25. Måselvutløpet naturreservat med naturtyper etter NiN og DN-håndbok 13. I tillegg punktforekomster av arter med særlig stor forvaltningsinteresse og bestander av nordlandsglattkrans. Se også tabeller for naturtyper og arter og bevaringsmål.

Figur 26. Røde prikker og skrå skravur viser nordlandsglattkrans. Tv: Bestand 1 ved Sandholmen nordvest. Th: Bestand 2 ved Nyset - Grønnøra i nordøst. Under: Øvre Kjerresnes. Kartet viser også avgrensing av ulike naturtyper.

Planter (flora)

Art	Status	Bestand mengde	Stedfesting (se figur 1)	Kommentar
Høstvasshår <i>Callitriche hermaphroditica</i>	NT	Ukjent	Ingvartholmen nord	25.09.1998 (Berit Nordtug)
		Ganske mye	Sandholmen, rett utenfor nr.	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		Ukjent	Jettaholmen, innenfor nr.	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		Ukjent	Øvre Kjerresnes	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
Vasskrans <i>Zannichellia palustris</i>	VU	Ukjent	Ingvartholmen nord	25.09.1998 (Berit Nordtug)
		Sparsomt	Nyset, rett utenfor nr.	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		Ukjent	Sandholmen indre, rett utenfor nr	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		Ukjent	Øvre Kjerresnes	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
Nordlandsglattkrans <i>Tolypella normaniana</i>	VU	God bestand	VV0000234- Bestand 1	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		God bestand	VV0000234- Bestand 2	26.07.14 (G. Gaarder og Pål Alvereng)
		God bestand	VV0000234- Bestand 3	26.07.14 G. Gaarder P. Alvereng)
Kjertelvier <i>Salix lanata var. glandulosa</i>	NT		Olderholmen	Berit Nortug (1998)
Skjoldbærer <i>Scutellaria galericulata</i>	R	Ukjent	Olderholmen nord	25.09.98 (Berit Nordtug)
Sibirturt <i>Lactuca sibirica</i>	L	Ukjent	Olderholmen vest	25.09.98 (Berit Nordtug)

*rødlitestatus pr 2015. Sjelden i landet (L) eller regionen (R)

Tabell 2: Rødlistede eller særegne, sjeldne arter og deres funnområder jf. fig 22.

Planteartene (floraen) i området er nøye beskrevet av Berit Nordtug (1998). I tabell 2 har vi bare listet opp rødlistede eller særegne, sjeldne arter og deres funnområder, jf. figur 1.

Dyr (fauna)

Tabell 3 viser en oversikt over rødlistede, særegne eller sjeldne fuglearter som er registrert i området, med vekt på de viktigste våtmarksfuglene som opptrer i området. Bortsett fra fiskemåke er de fleste av de rødlistede artene bare registrert sporadisk innenfor området. Det er de åpne områdene og grunnvannsområdene som er viktigst for fiskemåke, men stedfesting er ikke relevant, da mesteparten av området brukes av fuglene.

I 1998 ble det foretatt tellinger av vannfugl vår og høst (Karl-Birger Strann i NINA Oppdragsmelding 573). Disse tellingene viste at det totale antallet trekkende vannfugl som brukte reservatet da var lavt, med totalt opp mot 350 fugl på de beste dagene. De viktigste artene var måker med fiskemåke (NT) som den mest tallrike (180 fiskemåker observert 28.4.1998). En del sangsvaner (6 par 28.4.1998), stokkand, krikand, kvinand og havelle (NT) var også representert i området, men ingen av disse med mer enn noen titalls fugl. Tjeld, sandlo og heilo var de vanligste vadefuglene som ble observert under vårtrekket.

Blant spurvefuglene var linerle, heipiplerke, løvsanger, rødvingetrost, gråtrost og sivspurv vanligst observert under trekket. Sangere har hekkeplasser i gråorskogen, som hagesanger, munk og sivsanger. Av spettfugler er det funnet hekkelokaliteter for dvergspett på Killingholmen og Ingvartholmen. Hønehauk er observert på Ingvartholmen, men ikke hekking. Den jaktet nok på trost og vannfugl som f.eks. ender.

Fra naturoppsynets tellinger våren og høsten 2000 – 2002, framgår det at også gråmåke er svært vanlig i tillegg til fiskemåke, brunnakke og grågås på trekk. Laksand og siland forekom, men i liten mengde. Rapport fra oppsynet 26.10.2018 viser at det var flere hundre ender i området ved utløpet, derav mye siland og noe laksand. De var parvis, enkeltvis og i mindre flokker, og de var i stadig bevegelse. Området så ut til å nå å være et viktig oppholdsområde for fiskeender.

Arter av pattedyr, fisk og krypdyr er ikke tatt med i oversikten.

Art	Status (*)	Antall	Stedfesting	Kommentar (*) norsk rødliste Artsdatabanken 2015)
Sangsvane <i>Cygnus cygnus</i>		0-33 (v)	Ikke relevant	Regelmessig om vinteren: Tretti observasjoner i perioden 1981-2014. Artskart 9.9.2019 (år 2010-2018); Vinter: antall 2-33
Stokkand <i>Anas platyrhynchos</i>		0-150 (v) 5-19 (s)	Ikke relevant	Regelmessig om vinteren: 92 observasjoner i 1981-2014 (Artskart 23.3.15 og 9.9.19). Observert regelmessig fra april til september 1998 med 5-19 individer (K-B Strann)
Krikkand <i>Anas crecca</i>		0-13 (s/t)	Ikke relevant	Ingen registreringer i Artskart (23.3.15), men observert regelmessig mai - september 1998 med 0-13 individer (K-B Strann)
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	NT	Ukjent (v), 0-13 (s)	Ikke relevant	Tidligere hyppig sett om vinteren: 55 observasjoner i tida 1981-2002 (Artskart 23.3.15). Observert regelmessig fra april til september 1998 med 0-13 individer (K-B Strann)
Sjørørre <i>Melanitta fusca</i>	VU	Ukjent (v)	Ikke relevant	Tidligere hyppig sett om vinteren (november-april, 19 observasjoner i perioden 1982-1995). (Artskart 23.3.15)
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	NT	Ukjent (v)	Ikke relevant	Sjelden om vinteren (november-mars, tre observasjoner i 1994-95) (Artskart 23.3.15), pluss 5 individer observert 23.5 1998 (K-B Strann)
Siland <i>Mergus serrator</i>		Ukjent (v), 0-13 (s) 1000-1900 (t)	Ikke relevant	Tidligere i mengder i fjærfellingstiden og vinter. Deretter vanlig om vinteren, men færre (80 observasjoner nov-mars i perioden 1981-2010) og på trekk (62, 120 og 750 individer observert i hhv 2010, 2013 og 2014). I 2017-2018 registret 1000-1900 individer i slutten av april og i november. (Artskart/Artsobs).
Laksand <i>Mergus merganser</i>		0-16 (s) 2-50 (t)	Ikke relevant	Tidligere i mengder i fjærfellingstid. Ingen registreringer i Artskart (23.3.2015), men observert regelmessig fra mai til september 1998 med 1-16 individer (K-B Strann).

Kvinand <i>Bucephala clangula</i>		Ukjent (v), 0-16 (s/t)	Ikke relevant	Sjelden om vinteren (en observasjon nov 1994) (Artskart 23.3.2015), men observert regelmessig fra april til september 1998: 1-16 individer (K-B Strann)
Teist <i>Cephus grylle</i>	VU	Ukjent (v)	Ikke relevant	Sporadisk om vinteren (november-april, fem observasjoner i perioden 1982-2002) (Artskart 23.3.2015)
Gulnebbblom <i>Gavia adamsii</i>	NT	Ukjent (v)	Ikke relevant	En observasjon 25.11.1989 (Artskart 23.3.2015)
Tjeld <i>Haematopus ostralegus</i>		0-21 (s)	Ikke relevant	To observasjoner fra april 1987 og 2010 i Artskart (23.3.2015), men observert regelmessig fra mai til september 1998 med 0-21 individer (K-B Strann)
Sandlo <i>Charadrius hiaticula</i>		0-19 (s)	(Sandbanke v/ Nedre Kjerresnes)	En observasjon 6.7 2007 (Artskart 23.3.2015), men observert regelmessig fra mai til september 1998 med 0-19 individer (K-B Strann)
Heilo <i>Pluvialis apricaria</i>		0-40 (t)	(Sandbanke v/ Nedre Kjerresnes)	Ingen registreringer i Artskart (23.3.2015). Observert to ganger i mai 1998 med 4 og 40 individer (K-B Strann)
Alke <i>Alca torda</i>	EN	0-2 (s)	Ikke relevant	Sporadisk om vinteren (10 observasjoner 1982-2005), en observasjon av næringssøkende par i hekketiden (12.05.2013) (Artskart 23.3.2015)
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	NT	Ukjent (v), 0- 500 (t)	Ikke relevant	Hyppig om vinteren (nov-mars, 21 observasjoner 1982-2004) og tre observasjoner av 450-500 individer i trekketiden (6.8. 2007, 6.8.2017 og 29.4.2017) (Artskart 2019)
Hettemåke <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	Ukjent (v) 2-5 (t)	Ikke relevant	To observasjoner om vinteren (mars 1982, november 1994) (Artskart 23.3.2015). Også 29.4.2017 og 29.4.2018 (Artskart 2019).
Svartbak <i>Larus marinus</i>		Ukjent (v) 50 (s)	Ikke relevant	Hyppig om vinteren (november-mars): 48 observasjoner 1982-2006 (Artskart 23.3.2015); 50 individer august 2007

Krykkje <i>Rissa dactyla</i>	EN	Ukjent (v)	Ikke relevant	Sporadisk om vinteren (november- mars): 10 observasjoner 1982-1994 (Artskart 23.3.2015)
Tyvjo <i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	0-2 (h)	Ikke relevant	En enkelt observasjon, reir, egg/unger (26.6 2011) På myr vest for naturreservatet (Artskart 23.3.2015)
Grågås <i>Anser anser</i>		ca 80 (t)		Befaring 13.9.2016. På sandbanker øst for holmene (FMTR)
Trane <i>Grus grus</i>		2 (t)		Målsnes (Artskart 5.5.18)

Tabell 3. Rødlistede eller særegne eller sjeldne fuglearter observert i området. Antall er angitt for hekketid (h) sommer (s), vinter (v) og under trekk (t). Ikke-rødlistede tallrike fuglearter er også tatt med.

Figur 27: Tobis eller havsil. Foto: Havforskningsinstituttet

Vedlegg 5 Bevaringsmål med tilstandsvariabler og overvåkningsmetodikk

Forvaltningsutfordringer i Måselvutløpet naturreservat

Forvaltningsutfordring	Relevans	Aktuelle tilstandsvariabler*
(Flerbruk av HC fiskeplass, andre fiskere, lite P-plass	x	PRFT Ferdselstelling)
Kulturbetinget natur gror igjen	x	7RA rask suksesjon
Fremmede arter; problemarter	x	7A mink, pukellaks, PRPA (norsk gran)
Forsøpling, drenering, inngrep og slitasje	x lite	5XG-SM,
Annet. Endringer i deltaets utforming, strandenger, Åpen flomfastmark og flomskogsmark	x	7RA rask suksesjon, uttørking som følge av vassdragsregulering
Artskartlegging – nykartlegging	x	Våtmarksfugl, fiskeender
Reduseres regionalt viktige arter?	x	PRRA (nordlandsglattkrans, våtmarksfugl)
Tilrettelegging, info, grensemerker	x	Informasjonsplakater, rullestoladkomst
Grad av vedhogst på øyene		1 AG-A-0Fungerer retningslinjene fr SFTF?
Sanduttak (dispensasjoner), gravearbeid og konstruksjoner, massedeponi		PRFI mindre punktinngrep
Grøfting av jordbruksland langs elva		PRFI mindre punktinngrep
Økologisk tilstand for Måselva, Eutrofiering	x?	7EU tilførsel av N og F til vann

*forkortelser, jfr. håndbok Miljødirektoratet og/eller NiN

Tabell 4. Forvaltningsutfordringer i Måselvutløpet naturreservat, og aktuelle tilstandsvariabler som bør overvåkes.

Bevaringsmål

Ut fra forvaltningsutfordringene er det laget 9 bevaringsmål for Måselvutløpet naturreservat, se tabell x

Nr	Overvåkingsobjekt	Tilstandsvariabel og bevaringsmål	Overvåkingsgeometri	Overvåkingsmetode	God og dårlig tilstand	Oppstartår Frekvens overvåking
1	Øyer med hekking av fugl, særlig våtmarksfugl	7FA Fremmedartsinnslag Mink skal ikke forekomme på hekkelok. på øyer		Egen metodikk ved SNO Nedre Måselv Elveeierlag bekjemper i dag	God: Dårlig:	Diskuteres
2	Ingvartholmen, Olderholmen, Fallstrandmoen	PRPA problemart Flommarksskogen og svak lågurtskog skal ha lav forekomst av frøplanter av Gran (Picea abies)	Poster langs linje: Ved 1/0 registrering blir resultatet en hundredelsverdi av totalt antall poster	Overvåke frøplanter og trær med kongler I hver post registreres forekomst (1) eller ikke forekomst (0) Eventuelt antall	God: Få/ingen forekomster Dårlig: Mange poster med selvsådde granplanter Eventuelt antall	2022 Hvert 5. år Tiltak: Fjerne frøplanter
3	Slåttemark , semi-naturlig eng på	Gjengroing		Poster langs linje hver post registreres forekomst (1)	God:	2021

	<p>holme sør for Nyholmen, vest av Ungsmalholmen</p> <p>VV00000234 - 5 VV00000234 - 7</p>	<p>7RA-SJ Rask suksesjon i T32 Seminaturalig eng</p> <p>Slåttemarka bør være i bruk ved slått eller beite om en finner interesserte til skjøtsel</p>		<p>eller ikke forekomst (0) av gjengroingsarter (vedvekster)</p>	<p>Få/ingen poster med gjengroingsvekster</p> <p>Dårlig: Mange poster med gjengroingsarter</p>	<p>Hvert 5. år</p>
4	<p>Beitemark seminaturalig eng nordvest på Olderholmen</p> <p>VV000234-6</p> <p>(Slåtteeng: Det har også vært høstet og hesjet gress på Ingvartholmen og Olderholmen tidligere, men er ikke avgrenset naturtype i NiN)</p>	<p>Gjengroing</p> <p>7RA-SJ Rask suksesjon i T32 Seminaturalig eng</p> <p>Beiteenga bør være i bruk ved beite om en finner interesserte til skjøtsel. Beites i dag</p> <p>(Slåtteenger bør være i bruk ved slått eller beite om en finner interesserte til skjøtsel. Beites i dag).</p>		<p>Poster langs linje hver post registreres forekomst (1) eller ikke forekomst (0) av gjengroingsarter (vedvekster)</p>	<p>God: Få/ingen poster med gjengroingsvekster</p> <p>Dårlig: Mange poster med gjengroingsarter</p>	<p>2024</p> <p>Hvert 5. år</p>
Nr	Overvåkningsobjekt	Tilstandsvariabel og bevaringsmål	Overvåkningsgeometri	Overvåkningsmetode	God og dårlig tilstand	Oppstartår

						Frekvens overvåking
5	Bestand 1,2 og 3 av kransalgen nordlandsglattkrans ved Sandholmen, Nyset og Øvre Kjerresnes	PRRA Regionalt viktig art Mudderbankene/stra- ndengene skal ha gode forekomster av Nordlands- glattkrans i bestand 1, 2 og 3.		Poster langs linje, Alternativt faste punkter	God: Mange poster med funn av nordlandsglattkrans Dårlig: Få poster med funn av nordlandsglattkrans	2021 Hvert 3. år Ingen aktuelle tiltak
6	Fra Øvre Kjerresnes til nordgrensen av verneområdet	PRIA Indikatorart Fiskeendene siland og laksand skal i stor grad benytte området som raste, fjærfellings -og oppholdsområde	Overvåkning Fugletellinger	Metode: Faste tellepunkt Faste telletider	God: Antall fiskeender i trekk - tidene økt med 30% Dårlig: Antall fiskeender i trekktidene minsket med 30 %	2021 Hvert 3.år Ingen aktuelle tiltak
7	Verneområdets areal av åpen flomfastmark VV00000234-8 Eventuelt mosaikkene: VVV00000234-3/8	Gjengroing PRAR Areal Areal av Åpen flomfastmark i området skal være uendret		Flybildetolking Gjenfotografering på faste punkter hvert 5. år med start 2022 Alternativt poster på linje	God: Areal har samme utbredelse +/- 10% Ingen gjengroing Dårlig:	2022 Hvert 5. år

	(med strandeng) VV00000234-8/10 (med flomskogsmark)				Arealets utbredelse er redusert med mer enn 30%	
Nr	Overvåkingsobjekt	Tilstandsvariabel og bevaringsmål	Overvåkings- geometri	Overvåkingsmetode	God og dårlig tilstand	Oppstartår Frekvens overvåking
8	Verneområdets areal av strandeng seminaturlig VV00000234-3 Eventuelt mosaikkene: VV00000234-3/4 (med boreal hei) VV00000234-3/8 (m/ åpen flomfastmark)	Gjengroing 7RA-SJ Rask suksesjon i T33 Seminaturlig strandeng Arealet av seminaturlig strandeng skal være uendret.		Flybildetolking Gjenfotografering på faste punkter hvert 5. år med start 2022 Alternativt poster på linje	God: Areal har samme utbredelse +/- 10% Ingen gjengroing Dårlig: Arealets utbredelse redu- sert mer enn 30%	2022 Hvert 5. år Areal 9 daa (+25 og 95) Tiltak ikke aktuelt. Undersøke beiting i dag
9	Verneområdets areal av flomskogsmark (800 daa) VV00000234-10	PRAR Areal Endring til tørrere skogtyper? Erosjon		Flybildetolking	God: Areal har samme utbredelse +/- 10% Ingen gjengroing	2022 Hvert 5. år Areal 800 daa

	Eventuelt med mosaikken: VV00000234-8/10 (m/ åpen flomfastmark)	Flomskogsmarkens areal skal ha minst mulig av endring til tørrere skogtyper som svak lågurtskog		Gjenfotografering på faste punkter hvert 5. år med start 2022 Alternativt: Poster på linje	Dårlig: Arealets utbredelse er redusert med mer enn 30%	Ingen aktuelle tiltak.
--	---	---	--	---	--	------------------------

Tabell 5: Bevaringsmål for Målselvtløpet naturreservat. Står ikke i prioritert rekkefølge, oppstartår indikerer prioritering

Bevaringsmål, tilstandsvariabler og overvåkning

Tabell 6. Oversikt over bevaringsmål for tilstandsvariabelen Indikatorart (PRIA)

1	Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Overvåknings geometri
			Start	Frekvens	Trinn	Forekomstverdi	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	

Nordlandsglattkrans (*Tolypella normaniana*) er en sårbar art (VU, Norsk rødliste 2015). Bestand ved 1. Sandholmen, 2. Øvre Kjerresnes og 3. Nyset

Overvåkningsmetodikk (Regionalt viktig art PPRA)

Overvåkning av indikatorarten nordlandsglattkrans (VU) skjer ved å registrere forekomst/ikke forekomst langs poster på linje etter metoden «Linje post langs linje» eller segmentert linje. Det kan settes f.eks. 10 poster/segmenter langs linjen der det skal telles, hver post har 5 meters lengde og to meters bredde (1 m til hver side). For en 200 m lang linje registreres forekomst/ikke forekomst i 10 segmenter, med avstand 20

m mellom midtpunkt i segmentet. En linje (eller to linjer) legges i hvert av de tre kjente bestandene (se figur 1). Tilstandsvariabelen for Indikatorarten klassifiseres i følgende trinn:

1. God: Ingen/svak endring fra oppstartsåret: Indikatorarten nordlandsglattkrans er til stede (forekomst i minst 9 av 10 poster)
2. Middels: Moderat endring: Indikatorarten er redusert (forekomst i
3. Dårlig: Sterk endring: Indikatorarten nordlandsglattkrans er truet (forekomst i mindre enn fire av ti poster/segmenter)

Alternativt kan det fastsettes 10 punkter fordelt på de 3 forekomstene.

Overvåkningsmetodikk (regionalt viktige arter PPRA)

Overvåkning av en eller flere av de regionalt viktige artene nordlandsglattkrans (sårbar VU), vasskrans (VU), evjebrodd, skjer ved å registrere forekomst i minst ti forhåndsdefinerte «punkter» (med to meters radius) ved strukturert befarings av hver av de tre kjente bestandene (se figur 1). Tilstandsvariabelen for Regionalt viktige arter klassifiseres i følgende trinn:

1. God: Ingen/svak endring: Regionalt viktig art (nordlandsglattkrans) er til stede (forekomst i minst ni av ti punkter, <10 % negativ endring i antall arter i forhold til referansetilstand)
2. Middels: Moderat endring: Regionalt viktige art er redusert (forekomst i fire-åtte av ti punkter, 10-40 % negativ endring i antall arter i forhold til referansetilstand)
3. Dårlig: Sterk endring: Regionalt viktige arter er truet (forekomst i mindre enn fire av ti punkter, >40 % negativ endring i antall arter i forhold til referansetilstand)

Hvert tiende år fra og med 2024 utføres i tillegg nykartlegging på andre areal for å fange opp nye forekomster av arten nordlandsglattkrans, og overvåkningspunkter justeres etter observerte endringer.

Nr		Overvåkingsobjekt	Tilstandsvariabel og bevaringsmål	Frekvens overvåking	Oppstartsår
1					

Tabell 7. Oversikt over bevaringsmål for åpen flomfastmark

Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Metode
		Start	Frekvens	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	
Arealet av åpen flomfastmark i overvåkingsobjekt VV00000XXX skal opprettholdes	Areal og gjengroing	2021	Hvert 5. år	1	Utbredelsen er lik +/- 10%	2	Arealets utbredelse er redusert med 10-30%	3	Arealets utbredelse er redusert med >30%	Areal Flybildetolknin g. Gjenfotografering på faste punkter.

Tabell 8. Oversikt over bevaringsmål for fremmed art (gran)

Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Metode
		Start	Frekvens	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	
Arealet av gran i overvåkingsobjekt VV00000XXX skal ikke øke. Fremtidig mål: granbestandene skal avvirkes i sin helhet.	Areal	2021	Hvert 5. år	1	Arealets utbredelse er økt med inntil 5%	2	Arealets utbredelse er økt med 5-20%	3	Arealets utbredelse er økt med >20%	Areal Flybildetolkning

Areal kartfestes i felt og ved flybilde/skråbildetolkning.

Arealet av slåttemark/naturbeitemark med verdi B skal om mulig opprettholdes ved skjøtsel med god tilstand.

For flomskogsmark i naturreservatet skal ha god tilstand.

Arealet av Strandeng og strandsump skal opprettholdes

Tilstandsvariabel Areal, gjengroing

Arealet av bløtbunnsområder og mudderbanker skal opprettholdes som plass for bunndyr og for pusleplanter som bl.a. nordlandsglattkrans, evjebrodd og høstvasshår.

Våtmarksfugl

Ramsar-området skal bevares som et viktig
raste- og oppholdsområde for våtmarksfugl.

Antall

Vedlegg 6: Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan for Måselvutløpet naturreservat 2021 – 2030

Naturkvalitet/sted ID VV00000234	Tidsplan	Tiltak	Ansvarlig	Kostnad (inkl mva)	Finansiering
Flomskogsmark (VU) Hele verneområdet		Kartlegge tilstand, overvåke grad av beite og grad av hogst.	SFTF		Tiltaksmidler
Gammel slåttemark og naturbeitemark (CR/VU) Olderholmen og holme vest for Grunnes gård.		Skjøtsel. Undersøke interesse og mulighet for skjøtsel ved slått blant grunneiere og andre. For å ivareta kulturmark fra gjengroing. Overvåke og kartlegge tilstand på slåttemark og naturbeitemark. Grad av beite. Eventuelt utarbeide skjøtselsplan	SFTF		Tiltaksmidler Tilskuddsmidler
Svak lågurtskog (LC)	2025	Kartlegging: Ny skogtakst som vurderer lågurtskogen og påvirkning av vedhogst.			Tiltaksmidler
Nordlandsglattkrans (PPRA) 1. Sandholmen; 2. Ø.Kjerresnes; 3. Nyset	2023 Hvert 3. år	Overvåking. Overvåke bevaringsmål nordlandsglattkrans. Etablere Poster langs linje i hvert av de tre områdene 1/0-registrering med hundredelsverdi av total.	SFTF initierer. Botaniker engasjeres i felt for overvåking		Tiltaksmidler

Regionalt viktige arter (PPRA) arter av forvaltningsinteresse		Kartlegging. Nykartlegging (rekartlegging etter 2014 og 1998) (Ingvartholmen)		40 000	Tiltaksmidler
På mudderbanker i hele reservatet og i området NV på Ingvartholmen.		Vasskrans (VU), høstvasshår (NT), evjebrodd, sylblad, skjoldbærer, sibirturt, nordlandsglattkrans (VU)			
Fremmede arter (FA)		Overvåking og uttak av mink på de større øyene.	SNO		Bestillingsdialog
		Gran på Olderholmen og muligens Ingvartholmen, inkludert elvebredder. Kartlegging. Kartfeste granfelt med areal og gnr. Oppgi hogstklasse og om de bærer kongler. Ses det småplanter. Sjekke om det finnes granplanter framkommet ved frøspredning og hvor store disse er.	SFTF		Tiltaksmidler
Våtmarksfugl	2021	Overvåke utvikling og overvintring ved fugletellinger hvert 5. år. Særlig vekt på siland/laksand, sangsvane og grågås. Få data fra NOFs vinterfugltelling i naturreservatet.	SFTF Samarbeid NOF avdeling Midt-Troms og Seapop.		Bestillingsdialog

		Utvikle metode.			
Rasteplasser N Kjerresnes (med båtutsett) Friluftsområdet Vika (handicapfiskeplass) Holmen fiskeplass (driftet av NME)	Årlig	Drift av rasteplassene	SFTF kontakter: N Måselv elveeierlag Måselv kommune N Måselv elveeierlag		
Informasjonstavler Nedre Kjerresnes , Vika, Holmen, Sultindvikvegen, Balsfjord Fjordmuseum og våtmarks-senter		Informasjon, plakater. N Kjerresnes: Utarbeide, og sette opp informasjonstavle (bakstativ og plakat)	SFTF; Oppsett ved SNO	35 000	Tiltaksmidler
Informasjon undervisning		Utvikle opplegg for skoler i samarbeid med Balsfjord Fjordmuseum og våtmarkssenter og skolene i Måselv			
Vika friluftsområde HC-fiskeplass		Oppgradering rullestolsti i friluftsområdet i og rett utenfor naturreservatet Kontakt med kommunen og friluftsrådet med oppfordring til å søke om midler.	Måselv kommune/ Midt-Troms friluftsråd		

Vika friluftsområde HC-fiskeplass		HC-flytebrygge/fiskeplass. Avtale om vedlikehold og utsetting opptaking av flytebrygge i NR	SFTF		
Delta (VU landskapsdel)		Flyfotografering hvert 15. år. Samarbeid med Uit Geologer Kontakt med kartkontoret regionalt.	SFTF		Tiltaksmidler

Vedlegg 7 Begrepsforklaring

Truede arter og naturtyper:

Artsdatabanken har utgitt Norsk rødliste for arter 2015 og Norsk rødliste for naturtyper 2018. Disse rødlistene gir en oppsummering av ekspertvurdering av alle artene på lista. Kategoriene i rødlistene spenner fra nær truet (NT) til utdødd (EX). Truede arter og naturtyper plasseres i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) eller kritisk truet (CR). Det finnes også en kategori for manglende data (DD).

Bevaringsmål

Er en standardisert metode for å fastslå ønsket tilstand for en naturtype eller annen geografisk avgrenset naturkvalitet. Bevaringsmålbegrepet forbeholdes mål som er etablert i NatStat, med tilhørende overvåkningsobjekt og overvåkningsmetode.

Overvåkningsobjekt

Bevaringsmålet er knyttet til et definert geografisk objekt – overvåkningsobjekt (kartlagt naturtype/hele verneområdet). Overvåkningsobjektet skal overvåkes.

Overvåkningsmetode

Til hvert overvåkningsobjekt etableres en overvåkningsgeometri (punkt/linje), med en tilhørende tekst som i detalj beskriver hvordan overvåkingen skal gjennomføres.

NatStat – naturstatus for verneområder

Forvaltningsmyndigheten kan sette konkrete bevaringsmål for ønsket naturtilstand innen et verneområde. Bevaringsmål skal overvåkes. Resultatet av overvåkingen fastslår om naturtilstanden er god, middels eller dårlig, og om bevaringsmålet er nådd.

Tilstandsvariabler

Man bruker en eller flere tilstandsvariabler (eks. Fremmedartsinnslag (FA)) for å måle tilstanden til bevaringsmålobjektet. De fleste tilstandsvariablene er definerte i Artsdatabankens Naturtypebase (variasjon-tilstandsøkokliner). Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder, som viser hvordan utvalgte tilstandsvariabler bør brukes av forvaltningen.

Tilstandsklasser

Samtidig med at forvaltningsmyndigheten fastsetter bevaringsmål, skal de også gi konkrete grenseverdier for tre tilstandsklasser; god tilstand, middels tilstand eller dårlig tilstand. Lokal overvåking av en tilstandsvariabel, vil resultere i et tall eller ja/nei. Dette resultatet plasserer variabelen i en av de tre tilstandsklassene. Det er forvaltningsmyndigheten som fastsetter grenseverdiene for disse tilstandsklassene. Det kan være aktuelt å justere grenseverdiene når man får tilgang til konkrete overvåkingsdata. Målt tilstand for den aktuelle tilstandsvariabelen kan «oversettes» til et NiN-trinn (eller egendefinert trinn).

NiN trinndeling

I NiN-kartlagte områder er det ofte registrert tilstandsvariabler med et tilhørende NiN-trinn (eks. FA- Fremmedartsinnslag = 2). Overvåkingsdata kan brukes for å angi NiN-trinn for en tilstandsvariabel. Dersom overvåkingsdata viser endringer i fremmedartsinnslaget, kan det derfor være aktuelt å revidere NiN-trinnet som er gitt i kartleggingsdataene. Hvis forvaltningsmyndigheten ønsker å overvåke en tilstandsvariabel som ikke er plassert på et NiN-trinn, må man selv fastsette trinnet. Hjelp til dette finnes i «Hakkespettboka» eller Artsdatabankens naturtypebase.

Overvåkingsmetode

Overvåking av tilstand skjer etter en overvåkingsmetode. Metoden har alltid geografiske egenskaper (f.eks. befaringslinje, transekt, overvåkingsrute), og skal kunne vises på kart. Dette kartobjektet beskriver metoden, og det skal etter hvert utvikles en metodedatabase der metoden kan lagres (se dataadministrasjon). Overvåkingsmetoden skal også inkludere en beskrivelse av hvordan data skal innhentes.

Beskrivelsen kan bestå av tekst og illustrasjonsfoto. Det er avgjørende at metoden er godt dokumentert og kan gjentas. Overvåkingen skal alltid resultere i et tall, eller ja/nei.

Slå opp i Veileder for bevaringsmål og velg overvåkingsmetode for tilstandsvariabelen (i nesten alle tilfeller anbefales en enkel form for strukturert befarings).

Tiltak

Dersom bevaringsmålets tilstand utløser tiltak, kan det være behov for å definere hvilket område tiltaket skal gjøres i. Dette gjøres evt. i SNOs verneområdelogg.

Vedlegg 8 Logg for vedhogst og kjørebok

Logg for vedhogst i Måselvutløpet naturreservat

Dato og år	Gnr/bnr	Sted	m ³ hogd	Kjørt på land

Vedhogst Måselvutløpet naturreservat

Kjørebok ved motorferdsel

Kjøretøy: Skuter, båt

Dato og år	Kjørt fra (sted)	Kjørt til (gnr navn øy og hogstplass)	Km tur - retur

Vedlegg 9: Spesielle skjønnsforutsetninger

A For dem som har inngått forlik

(Gnr 2/1, 2/5, 2/6, 2/14, 2/16, 2/24, 4/3,6, 74/3, 74/3, 74/14, 74/15, 75/15, 75/14, 76/3):

- Generelle avtaleforutsetninger: Verneforskriftene
- Avtaleforutsetninger:

For området nedenfor middel høyvann, slik denne grensen er angitt på fredningskartet, vil det på nærmere vilkår kunne påregnes dispensasjon til uttak av sand fra sjøbunn til husbehov i henhold til fredningsforskriftene punkt VI-2. For området ovenfor middel høyvann, vil dispensasjon ikke bli gitt.

Når det gjelder skog, er avtalen inngått under forutsetning av at all hogst i reservatet med unntak av tynningshogst og sluttavirkning i granplantefelt, jf. fredningsforskriftene punkt V-9, er forbudt. Dette gjelder også vedhogst, uavhengig av bestemmelsen i fredningsforskriftene punkt V-5.

B Etter skjønn i Senja Herredsrett 1.12.2000

- Generelle skjønnsforutsetninger: Verneforskriftene
- Spesielle skjønnsforutsetninger:

Takst nr. 1. Gnr/bnr. 1/36

(Erstatning: ingen)

Det kan påregnes tillatelse til mudring innenfor eksisterende molo. En slik tillatelse vil bli gitt på vilkår knyttet til bl.a. omfang og arbeid i forbindelse med mudringen.

Det kan videre påregnes tillatelse til etablering av båtoppsett for egen båt i tilknytning til eksisterende naust og moloanlegg. En slik tillatelse vil bli gitt på nærmere vilkår knyttet til bl.a. plassering, omfang og arbeid i forbindelse med etableringen.

Takst nr. 3 Gnr/bnr. 2/3, 8.

(Erstatning: ingen)

Det kan påregnes tillatelse til sikring av kant mot elv/sjø der det kan påvises at erosjon foregår, og i den grad det er nødvendig for å sikre eksisterende naust. En slik tillatelse vil bli gitt på nærmere vilkår knyttet til bl.a. annet omfang, utforming av sikringskant og arbeid i forbindelse med sikringen.

Det kan påregnes tillatelse til uttak av sand til eget bruk fra sjøbunn etter nærmere vilkår knyttet til bl.a. uttakssted, uttaksvolum, kjøring i forbindelse med uttak og tidspunkt på året for uttak. Uttakssted og uttaksvolum vil bli vurdert ut fra ressursene på stedet og tilførsel av masse over tid, dog begrenset oppad til et normalt husbehov på 15m³ pr år.

Takst nr. 4: Gnr/bnr. 2/4, 11:

(Erstatning: ingen)

Spesielle skjønnsforutsetninger: Ingen

Takst nr. 10: Gnr/bnr. 3/2, 3,15,28,31 – endret ved overskjønn 15.11.2001

Takst nr. 12: Gnr/bnr. 4/16, 20 og 5/8. (Erstatning: for skog og ulempe ved beiting)

Spesielle skjønnsforutsetninger: Ingen

Takst nr. 13: Gnr/bnr. 5/5

(Erstatning for skog)

Spesielle skjønnsforutsetninger: Ingen

Takst nr. 14. Gnr/bnr. 5/23 (Erstatning for skog)

Spesielle skjønnsforutsetninger: Ingen

Takst nr. 15: Gnr/bnr. 5/12 (ideell halvpart), 28. (Erstatning for skog)

Det kan ikke påregnes tillatelse til uttak av sand og grus.

Takst nr. 16: Gnr/bnr. 74/2,10 (Erstatning for gjengroing)

Det kan ikke påregnes tillatelse til mudring.

Takstnr. 23: Gnr/bnr. 76/2. (Erstatning: ingen)

Det kan påregnes tillatelse til uttak av sand og grus til eget bruk fra sjøbunn etter nærmere vilkår knyttet til bl.a. uttakssted, uttaksvolum, kjøring i forbindelse med uttak og tidspunktet på året for uttak. Uttakssted og uttaksvolum vil bli vurdert ut fra ressursene på stedet og tilførsel av masse over tid, dog begrenset oppad til et normalt husbehov på 15 m³ pr år.

C Etter overskjønn i Hålogaland lagmannsrett 15.11.2001

- Skjønnsforutsetninger takst nr. 10 Gnr./bnr. 3/2, 3/3, 3/15, 3/28, 3/31.
(Erstatning for skog, dyrkingsjord)

I den grad økt eller endret husdyrhold i området som grenser til naturreservatet gjør det nødvendig å etablere fysiske stengsler mot reservatet, vil det fra forvaltningsmyndighetens side bli behandlet som et skjøtselstiltak etter fredningsforskriftens punkt VII.

Det kan påregnes tillatelse til uttak av sand til eget bruk fra sjøbunn etter nærmere vilkår knyttet bl.a. til uttakssted, uttaksvolum, kjøring i forbindelse med uttak og tidspunkt på året for uttak. Med sjøbunn menes i denne sammenheng areal nedenfor middel høyvann. Uttakssted og uttaksvolum vil bli vurdert ut fra ressursene på stedet og tilførsel av masse over tid, dog begrenset oppad til et normalt husbehov på 15 m³ pr. år.

Det kan påregnes tillatelse til oppmudring av elvebunn/sjøbunn ved utløpet av Heimgårdskjosen og utenfor Ungsmalholmen i den utstrekning det er nødvendig for å sikre vanninntak til vanningsanlegg i tilknytning til jordbruksdrift. En slik tillatelse vil bli gitt på nærmere vilkår knyttet til bl.a. sted, omfang av oppmudringen, deponering av oppmudret masse og utføring av arbeidet.

D Tilleggskrav/erstatning etter at skjønn er holdt for noen personer

Gnr. 3/19,20,21: Ovenfor middel høyvann (Erstatning: Sand, skog, generelt)

Følgende krav fikk ikke erstatning godkjent på grunn av oversittet frist for å kreve erstatning:

Gnr 74/4, 8: Ovenfor middel høyvann (Krav: Erstatning: Sand, skog, generelt)

Gnr 3/6: Nedenfor middel høyvann (Krav: Erstatning: Skog)

Gnr 1/17: Nedenfor middel høyvann (Krav: Erstatning: generelt)

Gnr 3/1, 3/14: Nedenfor middel høyvann (Krav: Erstatning: generelt)